

EIPF

- ◆ GOSPODARSKI IZGLEDI V 2009
Velimir Bole in Peter Rebec
- ◆ RAZPRODAJA PREMOŽENJA IN
GOSPODARSKA KRIZA
Jože Mencinger
- ◆ NOVEMBRSKI ZLOM SE JE
DECEMBRA MOČNO POGLOBIL
Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak
- ◆ STATISTIČNA PRILOGA

GOSPODARSKA GIBANJA

ŠT. 410
JANUAR 2009

EIPF

GOSPODARSKA GIBANJA

410

Ljubljana, januar 2009

UREDNIŠKI ODBOR:

Wilfried Altzinger, Wirtschaftsuniversität, Wien, Avstrija;

Jani Bekő, Univerza v Mariboru, Maribor;

Velimir Bole, EIPF, Ljubljana;

Enrico Colombatto, Università di Torino, Italija;

France Križanič, EIPF, Ljubljana;

Jože Mencinger, EIPF, Ljubljana – urednik;

Steve Pejovich, University of Texas, ZDA;

Franjo Štiblar, EIPF, Ljubljana;

GOSPODARSKA GIBANJA objavljajo rezultate raziskovanj EIPF o tekočih gospodarskih dogajanjih. Prva številka je izšla junija 1971, od novembra istega leta pa izhajajo redno vsak mesec (z eno dvojno številko v letu). Do novembra 1974 so objavljala rezultate raziskovanj EIPF za Jugoslavijo in so bila pisana v srbohrvaščini. Od novembra 1974 do oktobra 1991, ko so prenehala izhajati, so rezultate raziskovanj za Jugoslavijo objavljala PRIVREDNA KRETANJA JUGOSLAVIJE, GOSPODARSKA GIBANJA pa so se omejevala na Slovenijo. Publikacijo od 2009 sofinancira Javna agencija za knjigo RS.

Pogoji naročila: Naročilo začenja z dogovorno določenim mesecem, naslednja leta se samodejno podaljšuje, konča pa z decembrom tistega leta, v katerem je bilo pisno odpovedano.

© 2009 EIPF, Ekonomski institut d.o.o., Ljubljana, p.p.1722, Prešernova 21,
Tel: (01) 2521688, 2518776, 2518704; Fax: (01) 4256870;
Elektronska pošta: INFO@EIPF.SI,

Domača stran: WWW.EIPF.SI

ISSN številka: 0351-0360

Zaščita vključuje vsako reproduciranje, kopiranje, mikrofilmanje, ne glede na tehniko, celote in posameznih delov.

Tiskala tiskarna CICERO v 600 izvodih.
Oblikovanje in priprava za tisk, Rogač RMV, d.o.o.

KAZALO

GOSPODARSKI IZGLEDI V 2009	6
<i>Velimir Bole in Peter Rebec</i>	
1. Uvod	6
2. Predpostavke	7
3. Modelske ocene	13
RAZPRODAJA PREMOŽENJA IN GOSPODARSKA KRIZA	16
<i>Jože Mencinger</i>	
1. Posledice »zasvojenosti« s tujimi neposrednimi naložbami	16
2. Prodane banke in »nacionalni interes« na drugi strani	18
3. Odpravljanje »kreditnega krča« in odkrivanje tople vode	21
NOVEMBRSKI ZLOM SE JE DECEMBRA MOČNO POGLOBIL	24
<i>Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak</i>	
1. Vse hitrejšje pešanje trošenja	27
2. Pospešeno zmanjševanje izvoza	28
3. Ohlajanje gospodarske klime se še kar nadaljuje	29
4. Nadaljevanje padanja industrijske produkcije	31
5. Prelom tudi v gradbeništvu	32
6. Število brezposelnih raste vse hitreje	32
7. Dinamika cen še naprej navzdol	34
8. Le enkratno zmanjšanje bolj dolgoročne dinamike povprečnih plač?	35
9. Šibka dinamika DDV - glavni krivec za veliko znižanje javnofinančnih prihodkov	36
10. Neto finančna pozicija podjetij in prebivalstva se je izboljšala	37
11. Popravek navzdol v podatkih o potovanjih v tujino	37
STATISTIČNA PRILOGA	40

GOSPODARSKI IZGLEDI V 2009

Velimir Bole in Peter Rebec

1. Uvod

6

Pogoji gospodarjenja se po avgustu 2008 pospešeno poslabšujejo. Povečana negotovost na finančnih trgih v tujini, ki jo je sprožil kolaps trga drugorazrednih kreditov v ZDA, je imela do lanskega polletja velike posledice na aktivnost centralnih bank, vendar le omejene na siceršnjo gospodarsko uspešnost. Obsežni posegi centralnih bank so bili uperjeni v preprečitev kreditnega zastoja, ki ga je bilo sicer pričakovati zaradi obsežnega propadanja velikih finančnih posrednikov in posledičnega povečanja nezaupanja na finančnih trgih. Kot je razkrilo dogajanje po avgustu 2008, je bilo interveniranje centralnih bank glede tega neuspešno, saj se je po avgustu 2008 kreditni zastoj na grosističnem (medbančnem) in detajlističnem trgu, še zlasti v ZDA in evro območju močno povečal. Zaradi ustreznega hitrega pešanja povpraševanja se je z zamikom le nekaj mesecev začela zelo hitro ustavljati tudi realna gospodarska aktivnost.

Povečana negotovost na finančnih trgih, torej zmanjšan informacijski kapital bank (in seveda drugih investitorjev) ni povzročila le zaustavljanja kreditnega napajanja nefinančnih korporacij in prebivalstva temveč tudi vse težje državno zadolževanje na trgih. Marža, ki jo morajo plačati ministrstva za finance, na primer Grčije, Italije in Španije, nad ceno zadolževanja Nemčije se je močno povečala. To je pokazalo tudi zadnje zadolževanje Slovenije, saj se je močno podražilo, še zlasti, ker se je že drugič v kratkem času 2 let pojavila na trgu z zanjo opaznim zalogajem zadolžitve.

Zelo povečana negotovost na finančnih trgih in skokovito naraščanje kreditnega zastoja na medbančnem trgu sta otežila dostop do obnavljanja financiranja bank tudi v Sloveniji. Hitro krčenje eksterne povpraševanja je opazno zmanjšalo tudi pričakovano solventnost strank, torej informacijski kapital bank. Zaradi tega se je po oktobru kreditna aktivnost tudi v Sloveniji precej zmanjšala, še zlasti pa se je spremenila (skrajšala) ročnost kreditov. Poleg umirjanja eksterne povpraševanja je tako premajhno posojilno napajanje gospodarstva začelo dodatno pospešeno krčiti gospodarsko aktivnost. Tako je, na primer, novembra lani krčenje depozitov podjetij že prehitevalo krčenje kreditov.

Postavlja se vprašanje, kakšno dinamiko in obseg gospodarskih težav je v okoliščinah velikega krčenja eksterne povpraševanja in nezmanjšanega kreditnega zastoja mogoče v bližnji prihodnosti pričakovati v Sloveniji. Domet ekonomske politike po vstopu v evro območje je opazno zmanjšan, saj je omejen le na poteze fiskalne politike. Seveda bi bila tudi v optimalnem primeru fiskalna politika v Sloveniji zaradi velike odprtosti

gospodarstva precej nemočna pri nevtraliziranju kratkoročnega poslabšanja gospodarskih dosežkov v obsegu, ki se pričakuje. Ker je, poleg tega, potencialni fiskalni vzvod še dodatno opazno zmanjšan zaradi neustreznega zatečenega fiskalnega stanja¹, dozorevanje ukrepov ekonomske politike pa je počasno, je pričakovati, da bodo letošnji kratkoročni gospodarski dosežki določeni predvsem z dogajanjem na najpomembnejši trgih v tujini.

V prvi točki nadaljevanja so opisani pričakovani (predpostavljeni) eksterni pogoji gospodarjenja, torej pričakovani gospodarski dosežki v najbolj razvitih gospodarstvih, še zlasti predpostavljeno dogajanje pri odpravljanju kreditnega zastoja. V isti točki je opisano tudi predpostavljeno tempiranje ekonomsko političnih potez. Ocenjeni gospodarski dosežki so predstavljeni v naslednji, torej tretji, točki.

7

2. Predpostavke

Analizirani scenariji. V prispevku je ocenjena gospodarska uspešnost Slovenije v razdobju 2009-2010 za tri scenarije.

Osnovni scenarij predpostavlja takšne eksterne pogoje gospodarjenja, kot jih na začetku 2009 pričakuje večina pomembnih institucij v svetu, ki se ukvarjajo z napovedovanjem narodnogospodarske uspešnosti.

Prvi alternativni (slabši vendar še »možni«) scenarij predpostavlja v primerjavi z osnovnim scenarijem opazno (za 1 odstotno točko) nižjo gospodarsko rast v gospodarstvih najpomembnejših trgovskih partnerjev slovenskega gospodarstva. Drugi alternativni scenarij (»intervenca«) pa predpostavlja, da bi se ekonomska politika zelo aktivno lotila zaviranja hitrega padanja gospodarske aktivnosti. Po tej predpostavki bi konec prvega četrtletja 2009 z državnimi garancijami podjetjem nevtralizirala kreditni zastoj (negotovo solventnost podjetij), medtem ko bi z odloženim plačevanjem prispevkov zmanjšala pritisk stroškov - povečala konkurenčnost podjetij (prispevke delodajalcev bi odložila v obsegu 1.5 % BDP).

Pri obeh alternativnih scenarijih bi seveda vse ostale (torej nespremenjene) eksogene ekonomske spremenljivke imele enake vrednosti kot pri osnovnem scenariju.

¹ Navkljub ekstremni konjunkturi v zadnjih dveh in pol letih v javnofinančnem stanju namreč ni nastala nobena omemba vredna rezerva (proračunski višek ali »pogrešljiva« davčna oblika) za nevtraliziranje krčenja davčnih prihodkov. Še več, nov plačni zakon in nemožnost nadaljnjega »izboljševanja« (friziranja) javnofinančnega stanja z neortodoksnimi ukrepi še dodatno (in apriori) omejujejo manevrski prostor fiskalne politike za preko 1.5 odstotne točke BDP. Nov plačni zakon seveda ne bo povečal le tekočih izdatkov za plače v javnem sektorju temveč bo verjetno sprožil tudi večletno povečevanja plač, ki ga bodo poganjali demonstracijski učinki spremenjenih razmerij, omogočali pa decentralizirani sindikati javnega sektorja, torej podoben mehanizem povečevanja plač kot tisti, ki je po korekciji plač sodnikom v 1996 rast plač države poganjal navzgor skoraj 6 let.

Eksterne ekonomske spremenljivke. Predpostavljene vrednosti za eksterne ekonomske spremenljivke v osnovnem scenariju so v tabelah 1 in 2. V prvi tabeli so prikazane medletne stopnje rasti, v drugi pa ravni obrestnih mer, cene nafte in tečaja dolarja. Osnovne vrednosti predpostavk so v načelu določene s pomočjo vrednosti v londonskem Consensus-u, v analizi FocusEconomics in s pomočjo ocen iz časopisa Economist ter iz najnovejše (januarske) osvežitve napovedi IMF.

Tabela 1
Predpostavljene eksterne ekonomske spremenljivke

8

koeficienti dinamike	2009	2010
GDP EU15 (rast)	-0.026	-0.007
Ind. produkcija Vzh. Evropa (rast)	0.007	0.019
Cena nafte v \$ (rast)	-0.447	0.328
Cene surovin hrane (rast)	-0.120	0.080
Cene kovin (rast)	-0.204	0.036
Pogoji menjave (rast)	0.035	-0.012

Vir: IMF; londonski Consensus; EE Consensus; lastni izračuni
Opomba: medletne stopnje rasti

Za gospodarske dosežke v 2009 sta od prikazanih zagotovo najpomembnejši predpostavki o zelo velikem krčenju gospodarske aktivnosti v EU, ter zelo nizka raven cen surovin do konca leta. Ilustrirani sta tudi na slikah 1 in 2. Tretja ključna predpostavka se nanaša na dinamiko zmanjševanja negotovosti na finančnih trgih skozi celo leto 2009. Ilustrirana je na sliki 3.

Tabela 2
Eksterne ekonomske spremenljivke; ravni

	2009	2010
Nafta	45.00	59.75
Euribor (3mesece)	3.65	3.78
Posojilna obrestna mera	5.82	5.89
Dolar	1.28	1.27

Opomba: nafta (Brent) - sodček; posojilna obrestna mera: obrestna mera za nove kredite, od 1-5 let nad 1 mio evrov, nefinančnim korporacijam, v Nemčiji.;

Vir: IMF; skupina inštitutov Euren; Vir: http://www.bundesbank.de/statistik/statistik_zeitreihen; lastne predpostavke;

Po predpostavki bi gospodarska aktivnost v EU v obeh letih padla, še zlasti močno v 2009. Predpostavljena dinamika gospodarske aktivnosti je v obeh letih slabša od januarske uradne napovedi Komisije. Slabša je tudi od zadnjih napovedi za evro območje v Economistu (-2.1 %) in IMF (-2 %). Razlog za takšno (slabšo) predpostavljeno rast je v hitrem

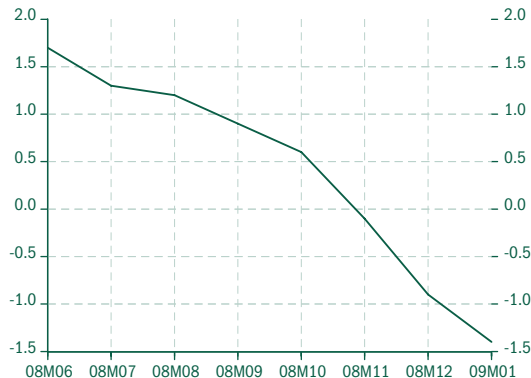
popravljanju (navzdol) ocenjene gospodarske rasti najbolj razvitih gospodarstev v EU, ki smo mu priča zadnje pol leta. V zadnjih mesecih se je, namreč, vsak mesec napovedana rast v 2009 poslabšala za preko 0.5 odstotne točke.

Na sliki 1 je, na primer, prikazano spreminjanje povprečne napovedane gospodarske rasti evro območja v 2009 v zadnjih osmih mesecih, ki jo je pripravila skupina napovedovalcev Economist-a². V modelski oceni je uporabljena spodnja meja februarske napovedi Economista.

Ker se ocene v zadnjih mesecih pospešeno poslabšujejo (ocene gospodarske aktivnosti EU in evro območja v 2009 se zmanjšujejo za več kot 0.5 odstotne točke mesečno) je poleg osnovnega scenarija, kjer je predpostavljen padec gospodarske aktivnosti EU v 2009 za 2.6 %, analiziran tudi scenarij, pri katerem bi bila gospodarska aktivnost še za 1 odstotno točko nižja (bolj negativna).

9

Slika 1.
Povprečje napovedi »The Economist poll of forecasters« za evro območje v 2009

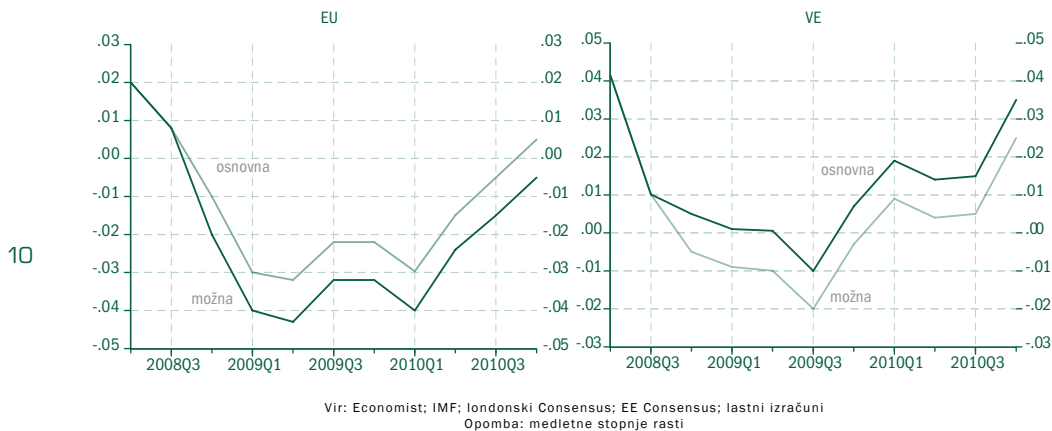
//www.oecd.org/dataoecd/0/13/18635847.htm

V zadnjem mesecu so opazno navzdol popravljene tudi napovedi za Rusijo (na 1 %), Hrvaško (na 0.4 %) in Srbijo (na 2 %)³, zato je tudi predpostavljena rast najpomembnejših trgovinskih partnerjev Slovenije v Vzhodni Evropi (izven EU) v 2009-2010 nizka (v bližini stagnacije).

² The Economist poll of forecasters.

³ Glej, na primer, »Easter European Consensus Forecasts«, January 2009.

Slika 2.
Gospodarska aktivnost v EU15 in Vzhodni Evropi

Na sliki 2 je prikazana predpostavljena gospodarska aktivnost v EU15 in v treh za slovenske izvoznike najpomembnejših državah Vzhodne Evrope izven EU (Rusiji, Srbiji in Hrvaški) tehtane z uteži izvoza Slovenije. V obeh primerih je prikazana rast gospodarske aktivnosti pri osnovnem scenariju in pri alternativnem slabšem vendar še vedno »možnem« scenariju.

Slika 3.
Surovine

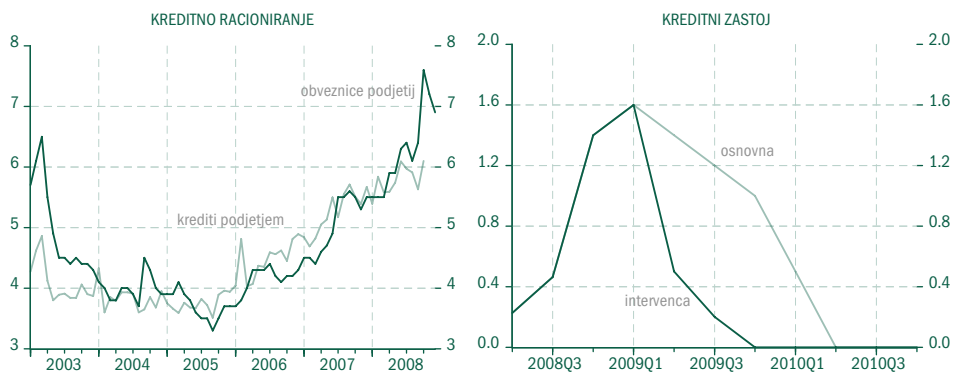
Vir: FT; Economist; IMF; lastni izračuni
Pripomba: cena nafta (v dolarjih); hrana in kovine indeks (2008q1=1)

Dinamika cen surovin je druga ključna sprememba eksternih pogojev gospodarjenja v 2009. Po visokih stopnjah rasti v 2006, 2007 in prvem delu 2008 bi bile (po predpostavki) v 2009 cene surovin na globokem dnu. Medletne stopnje rasti dolarških cen so prikazane na sliki 3. Močan predpostavljen letni padec dolarških cen surovin (znižanje cen nafte za preko 40 %, kovin za preko 20 % in surovin hrane za 12 %) bi bil dejansko posledica znižanja v drugi polovici 2008, kot kaže slika. Cene nafte bi tako v celotnem letu 2009 ostale pod 50 dolarjev za sodček, medtem ko bi se cene surovin hrane in kovine začele počasi dražiti že v drugi polovici 2009. Tako bi se obdobje zelo nizkih cen surovin končalo že pred koncem 2009. Počasno okrevanje gospodarstva in še zlasti možen dogovor OPEC-a bi že v 2010 ponovno opazno pospešili rast predvsem cen nafte.

11

Poteze nosilcev ekonomske politike v evro območju (in ZDA) so bile doslej pri odpravljanju kreditnega zastoja zelo neučinkovite. Razlike med donosom komercialnih vrednostnih papirjev in bančnimi obrestnimi merami je sicer na začetku decembra dosegle vrh (v Nemčiji 1.8 odstotne točke), vendar doslej še ne kažejo vidnega trenda zmanjševanja. Banke torej na detajlističnem trgu še vedno racionirajo kredite brez dvigovanja obrestnih mer (glej sliko 5). V modelski oceni, pri osnovnem scenariju, je predpostavljeno, da bi se kreditni zastoj začel izraziteje umirjati šele v četrtem četrtletju 2009 (takšna so namreč nekatere ocene za ZDA⁴) in bi se negotovost na finančnih trgih popolnoma umirila šele ob konca prvega polletja 2010.

Slika 4
Negotovost na finančnih trgih

Opomba: premija na obveznice podjetij z najvišjim ratingom (razlika glede na posojilne obrestne mere za podjetja enake bonitete in enake ročnosti instrumenta)

Vir: Bloomberg; http://www.bundesbank.de/statistik/statistik_zeitreihen; lastni izračuni

4 Glej, na primer, V.L. Chen, »Fed's Yellen Says Bad Asset Removal Needed for Banks«, Bloomberg, 6 februar, 2009.

Če je kreditni zastoj (neobrestno kreditno racioniranje) kvantificiran z razmikom med donosom na komercialne papirje in obrestnimi merami na kredite (enake ročnosti) podjetij (iste bonitete), potem je v oceni predpostavljena dinamika popuščanja kreditnega zastoja prikazana na sliki 5. Do vključno zadnjega četrtertletja 2008 so na sliki 4 upoštevane dejanske vrednosti.

Ekonomskopolitične spremenljivke. Predpostavljene vrednosti za ekonomskopolitične spremenljivke ter nekatere dodatne predpostavke, ki so upoštevane pri modelski oceni, so navedene v tabeli 4.

12

Vrednosti za 2009 sledijo usmeritvam sprejetega proračuna z nekaj korekcijami, ki se zdijo smiselne; predpostavljeno je predvsem zmanjšanje rasti plač javnega sektorja, ki bi jo sicer povzročil v 2008 sprejeti sistemski zakon, ki ureja plače v javnem sektorju. Zaradi vsaj delnega nevtraliziranja krčenja končnega trošenja je za obe ključni komponenti končnega trošenja države (izdatki za blago in storitve in investicije) predpostavljeno nominalno naraščanje po dolgoročnih »ravnotežnih« stopnjah rasti (ki ustrezajo inflaciji 2.5 % in rasti produkta 4.5 %), navkljub pričakovanemu opaznemu zmanjšanju inflacije zaradi velikega predpostavljenega znižanja cen surovin (torej navkljub ustrezni hitrejši realni rasti obeh komponent javnofinančnega trošenja).

Tabela 4.
Ekonomskopolitične spremenljivke

	2009	2010
Materialno trošenje države	0.070	0.070
Investicije pod kontrolo države	0.100	0.100
Plače v državi	0.065	0.055
Zaposlenost v državi	0.005	0.005
Cene tekočih goriv (SLO)	0.008	0.061
Regulirane cene	0.025	0.035

Vir: predlog proračuna 2009; www.dars.si; lastne ocene

Opomba: stopnje rasti; nominalne spremenljivke razen zaposlenosti; ostale predpostavke: v obeh letih celotno odvajanje sredstev v DARS, po obveznosti iz "bencinskega tolarja" kot v 2004 (140 mio evrov); povečanje proizvajalčevih cen elektrike v 2009/I in 2010/I za 12 %; ukinitve preostalega dela davka na izplačane plače v 2009; nobenih dodatnih draginskih dodatkov k plačam; »decembrska« intervencija države v skrajšanje delovnega časa do obsega 0.75 % BDP.

Predpostavljene vrednosti za ekonomsko-politične spremenljivke so enake za vse tri analizirane scenarije. V primeru tretjega scenarija (scenarij »intervence«) pa je dodatno predpostavljeno, da bi država dala podjetjem garancije, ki bi omogočile nevtraliziranje kreditnega zastoja. Predpostavljeno je tudi, da bi država odložila plačilo prispevkov delodajalcev v obsegu 1.5 % BDP. V obeh primerih bi seveda država v podjetjih, ki bi izkoristila pomoč, dobila izven-bilančno terjatev do podjetja (nižje senioritete od vseh drugih upnikov in višje od lastnikov)⁵.

⁵ Glej Bole(2009). Zaradi preprečitve moralnega hazarda bank bi seveda država morala dobiti tudi možnost, da se v manjšem deležu unovčene garancije (na primer 10 %) poplača tudi pri ustreznih banki.

3. Modelske ocene

Modelske ocene najpomembnejših gospodarskih dosežkov za osnovni scenarij so prikazane v tabeli 5. Četrtna dinamika gospodarske aktivnosti, inflacije in kreditov za osnovni in alternativna scenarija je ilustrirana tudi na slikah 5 in 6.

Tabela 5.

Modelsko ocenjene endogene spremenljivke

	2009	2010
BDP	0.012	0.026
Zasebna potrošnja	0.023	0.043
Izvoz blaga in nefaktorskih storitev	0.005	0.068
Bruto investicije	-0.113	0.104
Kreditni nefinančni sektorju	0.078	0.084
Cene življenjskih potrebščin	0.006	0.032
Javnofinančni saldo [%BDP]	-2.8	-3.2
Tekoči račun [%BDP]	-0.4	-4.0
Zaposleni	0.005	-0.002

Vir: modelske ocene

Opomba: tekoči račun in javnofinančni saldo v % BDP, ostalo so medletne stopnje rasti

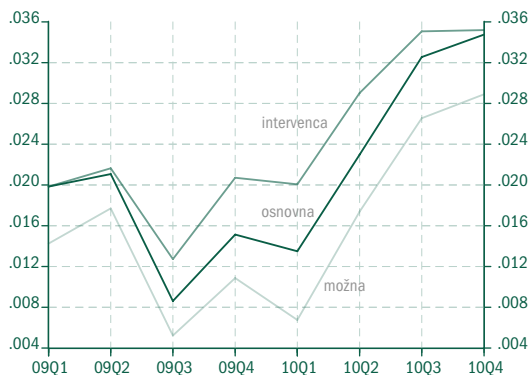
13

Zaradi predpostavljenega velikega znižanja rasti v EU15 in Vzhodni Evropi ter dolgoročnejšega kreditnega zastoja (velike negotovosti na finančnih trgih) bi se aktivnost opazno zmanjšala, še zlasti v 2009. Najnižjo dinamiko bi dosegla v tretjem četrtletju 2009, ko bi rast padla pod 0.5 % letno (Slika 6).

Razen pri trošenju države bi opazno padla dinamika vseh komponent končnega trošenja, najbolj investicij, ki bi bile v 2009 celo za 11 % manjše kot v 2008. Močno pešanje eksterne povpraševanja bi v 2009 praktično popolnoma zaustavilo izvoz. Nizka gospodarska aktivnost in težji dostop do kreditov bi zmanjšali tudi trošenje prebivalstva, saj bi se povečalo le za 2.3 %, čeprav bi zelo nizke cene surovin stisnile inflacijo pod 1 % letno.

Nizka gospodarska aktivnost, še zlasti hitro padanje investicij, ter zelo veliko izboljšanje pogojev menjave, bi močno zmanjšali deficit tekočih transakcij, saj bi deficit iz rekordnih vrednosti v 2008 (preko 7 % BDP) v 2009 padel v bližino ničle.

Slika 5.
Gospodarska aktivnost (BDP)

Vir: modelska ocena
Opomba: medletne stopnje rasti

14

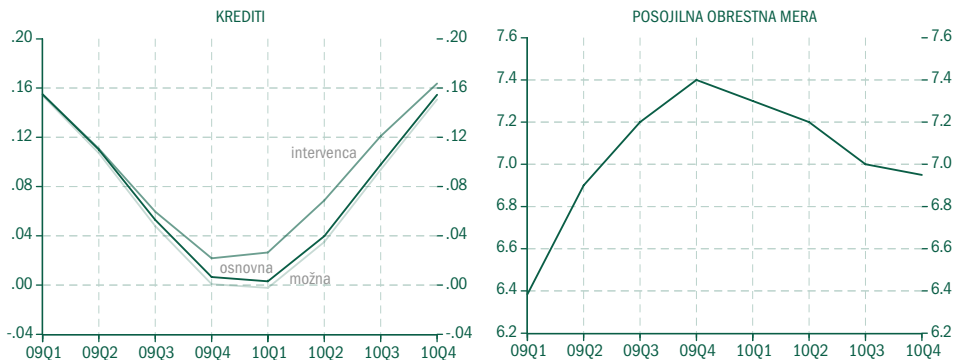
Padec aktivnosti bi izrazilo zmanjšal davčne prihodke in povečal transferje prebivalstvu. Zato bi se v 2009 javnofinančni saldo znatno poslabšal, še zlasti v 2010, ko bi lahko presegel Maastricht-sko mejo že brez kakršnekoli dodatne intervencije države.

Posledice krčenja gospodarske aktivnosti na poslabšanje zaposlenosti bi bile, podobno kot pri fiskalnih dosežkih, največje šele v 2010.

Zadrževanje velike negotovosti na finančnih trgih v tujini do sredine 2010, bi v 2009 močno zavrlo rast kreditov v Sloveniji in povečalo stroške zadolževanja. Sredi leta bi se medletna kreditna rast praktično zaustavila (Slika 7). Šele konec 2010 bi rast kreditov ponovno dosegla normalno dinamiko za (ocenjeno) rast nominalnega produkta okoli 7 % na leto. Posojilna obrestna mera bi bila konec leta 2009 za približno eno točko višja kot na začetku leta.

V 2010 bi rahlo izboljšanje gospodarski dosežkov pri najbolj pomembnih trgovskih partnerjih (v EU in Vzhodni Evropi) potisnilo rast gospodarske aktivnosti preko 2 % letno, opazno višje cene surovin pa inflacijo na okoli 3 %.

Slika 6
Krediti in obresti

Vir: modelska ocena

Opomba: medletne stopnje rasti

Predpostavljeno dodatno poslabšanje v rasti gospodarske aktivnosti v EU in pri glavnih trgovinskih partnerjih v Vzhodni Evropi (izven EU) za 1 odstotno točko bi potisnilo gospodarsko rast v Sloveniji konec 2009 in v celotnem 2010 za približno 0.7 točke nižje, vendar bi bilo navkljub temu dno v zniževanju gospodarske aktivnosti ponovno doseženo v tretjem četrtletju letošnjega leta.

Intervencija ekonomske politike, ki bi bila uperjena v zniževanje kreditnega zastoja in povečanja stroškovne vzdržnosti (konkurenčnosti) gospodarstva, bi imela največji učinek v zadnjem četrtletju letošnjega in prvem četrtletju prihodnjega leta, ko bi bila gospodarska rast zaradi takšne intervencije za približno 0.7 odstotne točke višja. Ukrepanje ekonomske politike uperjeno v znižanje kreditnega zastoja z državnimi garancijami podjetjem ter stroškovno razbremenjevanje podjetij z odložitvijo prispevkov delodajalcev v obsegu 1.5 % BDP, bi torej približno nevtraliziralo posledice padca eksternega povpraševanja, torej znižanje rasti BDP-ja v EU in Vzhodni Evropi (Rusiji, Hrvaški in Srbiji), za 1 odstotno točko. Omenjena poteza ekonomske politike za zniževanje kreditnega zastoja bi povečala medletno rast kreditov za približno 4 odstotne točke letno. Koncentracija ocenjenih učinkov na zadnje letošnje in prvo četrtletje prihodnjega leta tudi potrjuje, da bo zaradi počasnega pripravljanja ukrepov poseg ekonomske politike za letošnja dogajanja v večji meri irelevanten.

RAZPRODAJA PREMOŽENJA IN GOSPODARSKA KRIZA

Jože Mencinger

1. Posledice »zasvojenosti« s tujimi neposrednimi naložbami

16

Donedavno so za fiziokratske neumnosti proglašali kakršnekoli dvome v narodnogospodarsko koristnost finančnega sektorja, kadar ta ne opravlja funkcije, ki naj bi jo opravljal, kar je učinkovito prenašanje prihrankov od varčevalcev k investorjem, ampak služi prekladanju dejanskega bogastva in ustvarjanju virtualnega. Enako nespodobno je bilo dvomiti v absolutno koristnost prodaj podjetij tujcem; koristnost tega so kot dogmo oznanjale mednarodne finančne inštitucije, potrjevali naj bi jo »verificirani teoretski modeli«. Nove članice EU so razprodaje celo subvencionirale in na njih gradile svoje »lizbonske« strategije, čeprav je bilo očitno, da dobrobiti prodaj (prinašanje tehnologije in znanja, prispevek k razvoju podjetij, vključevanje v svetovno gospodarstvo, spodbujanje konkurence in nastajanje »človeškega kapitala«) največkrat ne odtehtajo njihovih slabosti. Multinacionalke so res povečale učinkovitost kupljenih podjetij, a največkrat le v svojo korist, s trganjem gospodarskih tokov z drugimi deli gospodarstva pa so morda celo zmanjševale družbeni produkt. Tuje naložbe v trgovino, banke in telekomunikacije niso prinesle novega znanja in konkurence; namesto presežkov so v trgovinsko menjavo prinašale primanjkljaje; kupnina, ki naj bi povečala proizvodno bogastvo, je bila porabljena za uvoz in potrošnjo. Celo, če bi jo porabili za investicije v razvoj, ne bi bilo mnogo bolje, saj ni bilo dejavnosti, ki bi bila donosnejša od prodanih bank, zavarovalnic ali telekomunikacijskih podjetij. Povprečna donosnost tujih neposrednih naložb v novih članicah EU je bila v zadnjem desetletju kar desetodstotna (Mencinger, 2007), trikrat višja kot donosnost v enakih podjetjih doma. Neto pritoki kapitala v nove članice so se zato kmalu obrnili, neto priliv se je spremenil v neto odliv. Primanjkljaj na računu investicij novih članic EU, ki je najbolj neposredna posledica prodaj podjetij, je v letu 2005 že presegel celoten plačilnobilančni primanjkljaj novih članic, odliv dobičkov je presegel priliv novih naložb. Prave posledice »zasvojenosti« s tujimi neposrednimi naložbami pa se bodo pokazale šele v zdajšnji gospodarski krizi.

Razprava se v nadaljevanju omejuje predvsem na dogajanja v osmih novih članicah, ki so v EU vstopile v letu 2004 in v katerih so bile prodaje podjetij tujcem srž privatizacij in njihovih »lizbonskih« strategij.

Tuje neposredne naložbe (TNN) vplivajo na plačilno bilanco oziroma na tekoči račun prek dveh računov; računa blaga (100) in računa dohodkov (300), oziroma njenega

sestavnega dela - računa investicij (320). Učinek TNN na računu blaga je lahko pozitiven ali negativen, kar je odvisno od narave naložb; naložbe zaradi izkoriščanja cenejšega dela praviloma zmanjšujejo primanjkljaj, naložbe zaradi pridobivanja trga pa ga povečujejo.. Povsem jasno pa je, da TNN povečuje primanjkljaj na računu dohodkov oziroma investicij, saj je ustvarjanje dobičkov in njihov odliv samoumeven motiv tujih investorjev – brez tega tujih naložb sploh ne bi bilo. S kopičenjem premoženja v tuji lasti se odlivi dobičkov oziroma razlika med bruto domačim produktom (ki je ustvarjen na ozemlju države) in bruto nacionalnim produktom (ki ga ustvarijo in dobijo državljani) postopoma povečuje; v letu 2007 je odliv v osmerici že presegel 5 odstotkov BDP. Ker multinacionalke iščejo še cenejše delo in ker je osmerica prodala že večino proizvodnega bogastva, ki ga je bilo mogoče prodati, se krčijo tudi prilivi TNN. Za pokrivanje primanjkljaja, ki ga povzroča prodano premoženje so potrebne nove tuje naložbe, ki samodejno ustvarjajo še večje primanjkljaje. Prejemnice TNN se znajdejo v začaranem krogu »zasvojenosti« s TNN. Še slabše je, ko priliv »droge«, s katero so v tranziciji pokrivalе strukturne primanjkljaje na računu blaga (povzročene s makroekonomsko politiko temelječo na Washingtonskem dogovoru) pozneje pa vse bolj primanjkljaje na računu investicij, splahni ali povsem usahne.

Na to opozarjajo podatki v Tabeli 1 in Slika 1, ki kažejo značilnosti gibanj v plačilni bilanci osmerice (obravnavane kot celota). Razlika med prilivi kapitala prek TNN in odlivi dobičkov prek računa dohodkov je v letu 2003 postala negativna, po letu 2005 pa se je začela povečevati; že v letu 2008 (ocena iz prvih treh kvartalov) je bil odliv za približno tri odstotke BDP višji od priliva kapitala prek tujih neposrednih naložb; ta se bo verjetno letos povsem zaustavil.

Tabela 1
Značilnosti plačilne bilance osmih novih članic EU

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
milijoni evrov									
BDP 8 članic	369692	416921	443428	437536	474887	545466	604264	689869	819990 ¹
plačilna bilanca	-20927	-16854	-18748	-18436	-25723	-18975	-29979	-39421	-34366 ²
trgovinska bilanca	-25316	-21155	-18865	-15909	-15813	-11794	-18755	-22231	-16411
bilanca dohodkov	-6649	-7975	-10714	-11880	-17753	-18185	-23596	-33092	-30201
bilanca investicij	-6728	-7940	-10645	-12255	-21488	-23407	-29525	-38852	-33917
TNN	21504	19459	22833	7310	18064	23643	18579	27112	16062
deleži v BDP									
BDP/BDP	-5.66	-4.04	-4.22	-4.21	-5.41	-3.47	-4.96	-5.71	-5.58 ³
100/BDP	-6.84	-5.07	-4.25	-3.63	-3.33	-2.16	-3.10	-3.22	-2.66
300/BDP	-1.79	-1.91	-2.41	-2.71	-3.74	-3.33	-3.90	-4.79	-4.91
320/BDP	-1.82	-1.90	-2.40	-2.80	-4.52	-4.29	-4.88	-5.63	-5.51
TNN/BDP	5.81	4.66	5.15	1.67	3.80	4.33	3.07	3.93	2.61

Vir: Eurostat

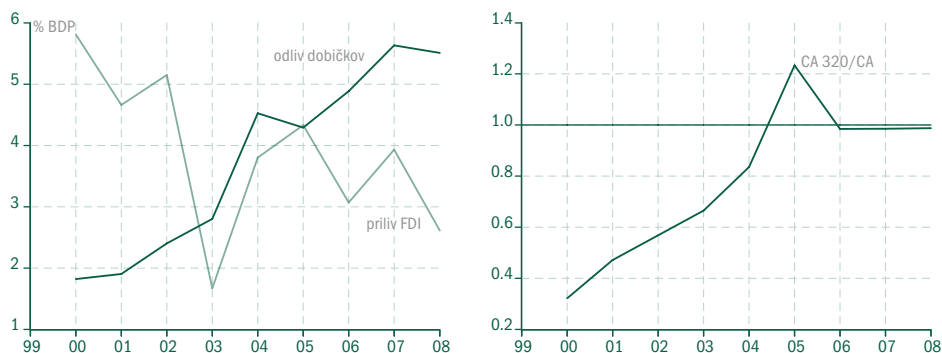
1 ocena Eurostat

2 tri četrtletja leta

3 izračun z oceno BDP za tri četrtletja

Slika 1

Prilivi kapitala prek TNN in njegovi odlivi povzročeni s TNN ter njihov delež v primanjkljaju

2. Prodane banke in »nacionalni interes« na drugi strani

Banke so bile najbolj privlačno premoženje v novih članicah EU, kar je razumljivo, saj je dobičkonosnost bank in drugih finančnih institucij v razdobju »finančnega poglobljanja« daleč presegala dobičkonosnost »švasanja« in gojenja krompirja. Še posebej visoka je pa bila njegova donosnost finančnega sektorja v nekdanjih socialističnih deželah, očaranih z borzami, skladi in drugimi finančnimi pogruntavščinami, ki so naivnim prebivalcem s trideset in več odstotnimi donosi ponujale velike zaslužke brez znoja pri »švasanju« in kopanju krompirja.

Tabela 2

Nekaj značilnosti bančništva v novih članicah EU

država	število bank	delež tujih bank v aktivih v %		delež v BDP v %			bančna penetracija ¹
		1995	2007	aktiva 2007	posojila 2007	depoziti 2007	
	2007			2007	2007	2007	2007
Poljska	645	19	67	73	40	43	56
Madžarska	38	36	95	108	61	46	76
Češka.	37	23	97	104	47	67	82
Slovaška	24	23	96	91	45	57	82
Slovenija	27	10	29	130	80	57	99
Estonija	14	29	98	132	95	48	n.a.
Latvija	25	28	56	153	93	39	n.a.
Litva	77	16	88	85	62	38	n.a.
Bolgarija	29	-	75	105	66	65	43
Romunija	41	-	89	64	39	34	52

¹ prebivalstva staro več kot 15 let, ki ima bančni račun

Vir: Banking in CEE and the role of international players, UniCredit Group, New Europe Research Network, July 2007; CEE – still the right bet, UniCredit Group, New Europe Research Network, July 2008;

V letu 1995 je ne-tehtano povprečje aktive bank v tuji lasti v osmerici znašalo le 22 odstotkov, enajst let pozneje pa se je v deseterici dvignilo na 81 odstotkov (povprečje je močno »kvarilo« Slovenija; glej F. Štiblar, 2008). Tuje banke so nedvomno prispevale k modernizaciji bančništva v deseterici, k njegovi integraciji v finančni sistem EU in tudi k finančnemu poglobljanju (koristnost tega avtorju ostaja neznana), manj gotovo pa je, ali so prodaje bank in njihovo delovanje tudi pred krizo prispevale k gospodarski rasti in blaginji.

Največje lastnice bank v deseterici so bančne skupine iz starih članic EU; skandinavske banke v baltičkih deželah, avstrijske, nemške, italijanske in francoske in pa v preostalih; k njim gre prišteti še v Vzhodni Evropi zelo aktivno belgijsko KBC. Najbolj aktivna je italijanska bančna skupina UniCredit, ki je prisotna v vseh desetih novih članicah in ki je še lani za razdobje 2006-2010 napovedovala povprečno 23 odstotno rast depozitov, 29 odstotno rast posojil ter 15 odstotno dobičkonosnost na kapital.

Po razmerju med aktivo bank in BDP, ki naj bi bilo merilo finančne razvitosti gospodarstva, sodijo nove članice EU med nerazvite, torej med države z velikimi možnostmi za razvoj finančnega sektorja. Relativna nerazvitost (deleži aktive, posojil in depozitov v BDP ter indeksi bančne penetracije) in hitra gospodarska rast so bankam v novih članicah zagotavljali visoke dobičke in možnosti za ekspanzijo, čeprav, ker so bile banke že prodane, brez velikih možnosti za nove nakupe bank od »staroselcev«. Relativno majhen delež aktive uporabljene v deseterici v primerjavi z aktivo posamezne bančne skupine doma je impliciral majhno kreditno tveganje in praktično brezmejno ponudbo kreditov za "zanemarljivo" majhen trg (sposojanje doma in posojanje v novih članicah), na katerem je tudi prebivalstvo želelo s pomočjo kreditov čim prej doseči življenjsko raven "zahoda". Razlike v dobičkonosnosti poslovanja v novih članicah v primerjavi s poslovanjem doma razkrivajo številke v zadnjem stolpcu Tabele 3; 11 odstotni delež aktive UniCredita v novih članicah naj bi bančni skupini prinesel 25 odstotkov dobička, le 4 odstotni delež aktive Société Générale naj bi prinesel kar 75 odstotkov njenega dobička. Za velike bančne skupine, ki so se doma soočale z močno konkurenco v nasičenem finančnem sektorju, ki ga ni bilo več mogoče "poglobljati", je bilo poslovanje v novih članicah privlačno zaradi velikih dobičkov ob relativno majhni izpostavljenosti in hitre gospodarske rasti. To je očitno zaneslo vsaj dve avstrijski bančni skupini: Erste in Raiffeisen, ki sta svojo bančno aktivnost hitro prenašali v nove članice; delež aktive prve v novih članicah je presegel tretjino, ustrezen delež aktive druge pa dosegel skoraj polovico njene skupne aktive.

Tabela 3

Najpomembnejše tuje banke v novih članicah EU
(številke za leto 2006 ali 2007)

banka	delež aktive v bančnem sektorju posamezne NMS										delež banke v aktivi/dobičku
	BG	CZ	EE	HU	LT	LV	PL	RO	SK	SI	
UniCredit	15.3	7.2	0.8	6.3	3.4	1.7	15.4	5.1	8.2	5.0	11/25
Société Générale	3.0	15.7						16.0		5.4	4/71
IntesaSaoPaolo				8.7					16.6	5.3	5/6
KBC	3.4	21.2		9.1			3.1		12.8	10.0	15/21
Erste		17.7		7.7				25.3	17.9		34/75
Raiffeisen Int..	10.1	3.1		8.0			2.8	8.0	15.2	2.8	48/na
Swedbank			53.2		24.0	23.5					na

Vir: CEE – still the right bet, UniCredit Group, New Europe Research Network, July 2008;

Kakorkoli, do finančnega zloma je vse teklo v splošno zadovoljstvo predvsem tujih bank, saj druga stran (oblasti novih članic) očitno ni niti razmišljala o alternativah in s prodajami bank potencialno izgubljenem delu BDP¹. S finančno krizo, ki je zaustavila rast virtualnega bogastva, se je zadovoljstvo tujih bank nenadoma spremenila v strah za varnost njihove aktive. Večina bančnih skupin v EU se je znašla v težavah, ki so jih jim prinesli nakupi toksičnih vrednostnih papirjev iz ZDA, velika likvidnost doma, s katere prej niso vedele kaj početi, je nenadoma izginila, dotlej »varne« naložbe so postale tvegane, še posebej, če so bile zaščitene z vrednostnimi papirji, katerih vrednost na borzah je strmoglavila.

Banke, ki so dotlej oboževale donosno dejavnost v novih članicah, so ravnale predvidljivo. Takoj so pozabile na velike dobičke, ki so jih imele, začele so reševati probleme doma, dotlej nespodobni »nacionalni interes« - tokrat na drugi strani – je oživel. Motivi avstrijskih bank, ki pozivajo EU na pomoč, s katero bi preprečili »oživitev komunizma« v nekdanjih socialističnih državah, so precej prozorni; bolj od komunizma jih skrbi usoda njihove aktive. Večina tujih bank je v novih članicah namreč kar krepko sodelovala pri finančnem poglobljanju, to je pri finansiranju nakupov vrednostnih papirjev in »tajkunskih« poslov. To velja tudi za Slovenijo; privatne tuje banke niso bile prav nič bolj skrbne od domačih državnih. V prezadolženih gospodarstvih novih članic, ki nimajo evra, se je močno povečalo še tečajno tveganje.

Malone popolna razprodaja bank v zdajšnji krizi ogroža finančno stabilnost novih članic, saj zmanjšuje možnosti uporabe instrumentov gospodarske politike, načjenja pa tudi njihovo politično suverenost. Odločitve o umiku ali prestrukturiranju posamezne bančne skupine, ki so s stališča skupine morda povsem racionalne, lahko postanejo usodne za narodna gospodarstva novih članic. Rešitve, ki jih v krizi uporabljajo posamezne države, iz katerih

¹ Večina ekonomistov v NMS, posebno tistih, ki so sodelovali pri privatizaciji, je še zdaj prepričanih, ali se vsaj dela, da so prepričani, da drugih možnosti od prodaje bank tujim bančnim skupinam niso imeli.

so banke, so namenjene reševanju lastnih gospodarstev in ne gospodarstev, v katerih imajo njihove banke manj pomembne podružnice. Tuja last bank zmanjšuje regulatorno moč centralnih bank novih članic EU, saj njihove posege, ne glede na formalne pristojnosti, ovira dejanska mobilnost sredstev znotraj multinacionalnih bančnih skupin, ki si likvidnost doma lahko zagotavljajo tudi izčrpavanjem likvidnosti iz svojih podružnic. Nič drugače ni s posegi države s pomočjo garancij, dokapitalizacij ali podržavljenjem bank. Tudi te usmerjajo bolj ali manj prikriti »nacionalni interesi«, ki jih lahko uveljavljajo le države, iz katerih so banke »mame«, medtem ko so države, v katerih so banke hčerke nemočne. Kakšne bodo končne posledice razprodaj podjetij in bank za gospodarstva novih članic EU, zaradi »prikrievanj« dejanskega stanja in/ali vsaj velikih zamud pri prikazovanju podatkov, ni mogoče reči. Prvi znaki kažejo, da bo velikost težav močno povezana z »uspešnostjo« pri finančnem poglobljanju in razprodaji premoženja v preteklosti.

3. Odpravljanje »kreditnega krča« in odkrivanje tople vode

Očitno se je s krizo tudi v ekonomski vedi začel nov samoumevnostni cikel; v njem se naši »mladoekonomisti«, ki so donedavna prisegali na ekonomiko ponudbe, popolno liberalizacijo na vseh trgih (produktov, dela in kapitala), finančno poglobljanje in se posmehovali »nacionalnemu interesu«, hitro »starajo«². S »slabo banko« (SB) odkrivajo približno petnajst let staro »toplo vodo« iz razdobja sanacije bank po osamosvojitvi, ki jo je izvedel takratni Svet BS sestavljen iz »staroekonomistov«. Celo »nacionalni interes« jim ni več tuj, saj jih začenjajo skrbeti »veliko darilo, ki ga dajemo tujim lastnikom bank na domačem trgu«. S kotiranjem SB, katere »vodstvo mora država izbrati v mednarodnem okolju na podlagi relevantnih izkušenj kandidatov na tem področju« (največ bo najbrž najti takšnih, ki so zavozili »svoje« banke), bi preprečili dajanje »odpustkov« dolžnikom. Bodoče kotiranje SB na borzi, ki naj bi preprečilo »odpustke«, pa se zdi precej podobno finančnemu poglobljanju, s katerim so ameriške banke ustvarile toksične vrednostne papirje, in ustvarjanju virtualnega premoženja na dosedanji način.

Najbrž drži, da »soobstoj problematičnih posojil in odvisnost od ta čas dragih virov finansiranja v tujini« otežuje (poceni) izposojanje denarja in njegovo posojanje gospodarstvu in prebivalstvu. A bolj od zdajšnje (ne)sposobnosti bank za kreditiranje gospodarstva in prebivalstva je problematično odpravljanje »kreditnega krča« s kreditiranjem proizvodnje, ki je ni mogoče prodati, in potrošnje, ki presega zaslužke. Ne gre namreč spregledati, da je bila rast kreditov gospodarstvu in prebivalstvu v preteklih treh letih najhitrejšega finančnega poglobljanja približno trikrat višja od rasti ustreznih nominalnih agregatov, recimo rasti BDP ali trošenja prebivalstva.

² Glej na primer članek: Jože P Damijan, Igor Masten, Sašo Polanec: »Reševanje krize po skandinavsko« Dnevnik, Objektiv, 7 februarja 2009, 14-15.

Brez večjega povpraševanja (predvsem tujega) tudi reforma trga dela v smeri »fleksibilne varnosti«, ki naj bi spremljala SB ne bo veliko pomagala. Malone vsi ki ponavljajo mantre o fleksibilni varnosti po dansko in o reševanju problemov po skandinavsko, pozabljajo na njihovo ceno, to je na višino danskih davkov in na skandinavski delež javnega sektorja v bruto domačem produktu. Le komu bi v Sloveniji pobrali denar (tajkuni ga nimajo dovolj, saj je velik del bogastva, ki ga imajo, bolj virtualno kot stvarno bogastvo), s katerim bi država brezposelnim za štiri leta nadomeščala 90 odstotkov preteklih plač, kot to počne Danska. Bi šlo, če bi pred leti uvedli enotno davčno stopnjo? Vsaj za nekaj časa bodo razprave o koristnosti oziroma nekoristnosti TNN irelevantne; najbrž jih v naslednjih nekaj letih ne bo veliko.

22

Slika 2

Kreditna »zasvojenost« slovenskega gospodarstva in prebivalstva
(medletna rast kreditov po kvartalih 2001-2008)

Vir podatkov: BS za kredite, Eurostat za nominalne agregate uporabe BDP

Literatura in viri

- Damijan J.P, Masten I, Polanec S. (2009): »Reševanje krize po skandinavsko« *Dnevnik, Objektiv*, 7 februarja 2009, 14-15;
- Mencinger J.(2007): »Addiction with FDI and Current Account Balance« v Becker J, Weissenbacher R. eds: *Dolarization, Euroization and Financial Instability*, Metropolis Verlag, 2007, 109-126;
- Štiblar F. (2008): »Slovenske banke in zavarovalnice niso tako zanič, da bi jih bilo potrebno razprodati« *GG 400*, februar 2008, 8-18;

NOVEMBRSKI ZLOM SE JE DECEMBRA MOČNO POGLOBIL

24

Trošenje se je konec leta že pospešeno krčilo. Medtem ko se je še oktobra domače in izvozno povpraševanje umirjalo »v korak«, je hiranje skupnega trošenja novembra začelo diktirati izvozno povpraševanje; le materialno trošenje države je obdržalo poletno dinamiko. Ankete kažejo, da se je pešanje povpraševanja letos še pospešilo. Decembrski podatki o padcu izvoznega povpraševanja, naročil in gospodarske aktivnosti ter povečanem številu iskalcev zaposlitve so izničili upanje, da je bila silovitost novembrskega zloma enkratna in da bo gospodarska kriza v Sloveniji blažja kot drugod. Izvoz se je na koncu leta pospešeno zmanjševal in še prispeval k trgovinskemu primanjkljaju, ki je lani presegel 3 milijarde € oziroma 9 odstotkov BDP. Pričakovanja tako v Sloveniji kot v EU27 so še slabša od dejanskih gibanj naročil, produkcije in zalog dokončanih izdelkov. Krčenje produkcije ob kopičenju zalog dokončanih izdelkov nekoliko zaostaja za krčenjem naročil.

Industrijska produkcija hitro upada; padec konec leta je v negativne številke potegnil tudi celoletno lansko industrijsko produkcijo. Do preloma je prišlo tudi v gradbeništvu in trgovini, posebno še v trgovini z avtomobili. Kriza v proizvodnji se hitro prenaša na trg dela; število iskalcev zaposlitve hitro narašča, možnosti najti zaposlitev pa se krčijo še hitreje.

Umirjanje inflacije se nadaljuje. Življenjski stroški so se tudi januarja znižali.; blago se je pocenilo, storitve so se podražile; medletna dinamika pa se je pri obeh zmanjšala. Cenovna pričakovanja se še naprej hitro zmanjšujejo; v trgovini na drobno so dosegla najnižjo raven v zadnjih desetih letih. Tudi cene in cenovna pričakovanja v evro območju se hitro umirjajo. Depresija znižuje cene surovin na svetovnem trgu. Povprečne bruto in neto plače so novembra močno porasle, a porast ni dosegel običajne močne novembrske sezone. Podatki o bruto plači na plačano uro ne potrjujejo novembrske spremembe k umirjanju bolj dolgoročne dinamike plač.

Dinamika javnofinančnih prihodkov se je zmanjševala že od septembra, januarsko znižanje je bilo močnejše od sezonskega; še najmanj so opešali neposredni davki. Dinamika davka na dodano vrednost je glavni krivec za veliko znižanje javnofinančnih prihodkov, hitro pešanje domačega trošenja pa glavni razlog za padanje donosa od davka na dodano vrednost in dominantni faktor poslabševanja javnofinančnih prihodkov. Neto finančna pozicija podjetij in prebivalstva se je decembra izboljšala; padanje ravni kreditov je zastalo, porasli pa so

depoziti prebivalstva in nefinančnih korporacij. Obrestne mere na medbančnem trgu so sledile znižanju obrestne mere ECB, le rahlo pa so se znižale obrestne mere na depozite in kredite za prebivalstvo in podjetja. Popravljeni podatki o uvozu storitev v tretjem četrtletju lani zmanjšujejo primanjkljaj na tekočem računu, a ne spreminjajo blede slike gospodarskih odnosov s tujino, kar potrjujejo podatki o 2 milijardnem povečanju zadolžitve Slovenije. Podatki o finančnih tokovih kažejo pomemben premik v tokovih investiranja; Slovenija se je lani le začela (prepozno) umikati iz naložb v tuje vrednostne papirje, ki jih je dotlej finansirala z zadolževanjem.

* * * *

THE BREAK IN NOVEMBER DEEPENED IN DECEMBER

At the end of the year, final demand turned to a rapid decrease. While until October domestic and foreign demand moved hand in hand, in November, the squeeze of total demand began to be dictated by the dynamics of foreign demand; only government expenditures retained the dynamics from previous period. Expectations indicate further deepening. The data on the fall of export demand, new orders, economic activity and increased number of job seekers bring to an end the hopes that the intensity of the break in November was partly accidental and that Slovenia will be less than other countries hit by the world economic crisis. Exports which began to fall rapidly at the end of the year contributed to the highest yearly trade deficit which amounted to unprecedented 3 billions € or 9 percent of GDP. The expectations in Slovenia and in EU27 are worse than actual developments in orders, production, and inventories; the drop in production lags behind the plunge in orders which is enabled by growth in inventories.

Industrial production is rapidly declining; rapid descent at the end of the year pushed yearly growth of production into negative figures. The depression reached construction and retail trade, particularly the trade with vehicles. The descent in production began to influence the developments on the labor market; number of job seekers grows rapidly while the ability to find jobs decreases even faster.

26

The calming down of inflation continues. Costs of living persisted to decrease in January; the prices of goods lowered while the prices of services increased while yearly dynamics decreased for both. Price expectations continue to dwindle; in retail trade they reached the lowest level in the last ten years. The prices and price expectations are decreasing in EU, as well. The depression lowers prices of raw materials in the world market. Average gross and net wage increased substantially in November but the growth remained behind normal seasonal rises. The data on gross wage per hour however do not confirm changes in the long run wage dynamics.

The dynamics of public revenues has been decreasing since September; the fall in January was stronger than seasonal; direct taxes lowered less than indirect taxes. The dynamics of revenues from the value added tax is the main culprit for a large decrease of public revenues while rapid decrease of domestic demand is the main cause for the fall of revenues from VAT. Net financial position of non financial companies and population improved in December; the drop in the credits stopped while the deposits of population and companies increased. Interest rates on the whole sale market followed the drop of the interest rates by ECB, the decreases of the interest rates on the retail market both for credits and deposits have been however sluggish. Corrections of the data for imports of services in the third quarter of last year decrease current account deficit but do not alter the pale picture of foreign economic relations in 2003: This is corroborated by the increase of indebtedness amounting to 2 billions €. The data on financial flows point to changes in the investment flows; Slovenia began to withdraw (too late) from the portfolio investments abroad which was financed by credits abroad.

AGREGATNO POVPRASEVANJE IN PRIČAKOVANJA

1. Vse hitrejšje pešanje trošenja

Domače trošenje se je decembra skrčilo za 9,8 %. Tudi bolj dolgoročna dinamika se je še dodatno zmanjšala, saj je rast impulznega trenda padla že pod -20 % letno, nominalno pa je bilo domače trošenje decembra 2008 enako kot pred letom dni (torej decembra 2007).

Medtem ko je investicijsko trošenje trendno pešalo že v tretjem četrtletju, se je trošenje prebivalstva začelo hitro umirjati v zadnjem četrtletju. Dejansko se je dinamika trošenja prebivalstva izraziteje zmanjšala šele novembru, saj je bilo zmanjšanje medletne stopnje v oktobru posledica predvsem zelo visokega trošenja v oktobru 2007, torej učinka visoke osnove, ki je prinesla okoli 5 odstotnih točk manjšo medletno stopnjo v oktobru 2008. Novembra se je trošenje prebivalstva zmanjšalo (glede na oktober) kar za 8,2 % in je le še za 2,8 % nominalno presegalo ustrezno vrednost v 2007. Velik padec v dinamiki trošenja prebivalstva je verjetno posledica predvsem nenadnega zaviranja kreditiranja prebivalstva; krediti prebivalstvu so se namreč novembra prvokrat zmanjšali, medletna rast pa je v mesecu dni padla kar za 5 odstotnih točk!

27

Od komponent domačega trošenja je le materialno trošenje države (izdatki za blago in storitve) konec 2008 nadaljevalo z nespremenjeno dinamiko iz poletnih mesecev; novembra je materialno trošenje države poraslo za 16,4 % glede na oktober in je za 15,4 % presegalo ustrezno trošenje države v novembru 2007.

Celotno končno trošenje se je novembra zmanjšalo za 12,7 % in je bilo nominalno za 3,7 % nižje kot leto prej. Medtem ko se je še oktobra domače in izvozno povpraševanje umirjalo »v korak«, je novembra umirjanje skupnega trošenja že diktiralo izvozno povpraševanje, saj se je umirjalo znatno hitreje (novembra je bilo domače povpraševanje še enako kot pred letom dni, izvozno povpraševanje pa že za 8,1 % manjše).

Pričakovano pešanje povpraševanja se je po januarski anketi še pospešilo. V trgovini na drobno število anketiranih, ki pričakujejo zmanjšanje povpraševanja v naslednjih treh mesecih, kar za 45 % presega število tistih, ki pričakujejo povečanje povpraševanja. V storitvenih dejavnostih se sicer pričakuje manjše krčenje povpraševanja, vendar je število anketiranih, ki pričakujejo zmanjšanje povpraševanja za 10 % večje od števila anketiranih, ki v naslednjih treh mesecih pričakujejo njegovo povečanje. Podobno je pri investicijskem trošenju, vsaj če sodimo po pričakovanjih v gradbeništvu, saj število tistih, ki pričakujejo zmanjšano povpraševanje za 20 % (vseh anketiranih) presega število tistih, ki pričakujejo povečano povpraševanje.

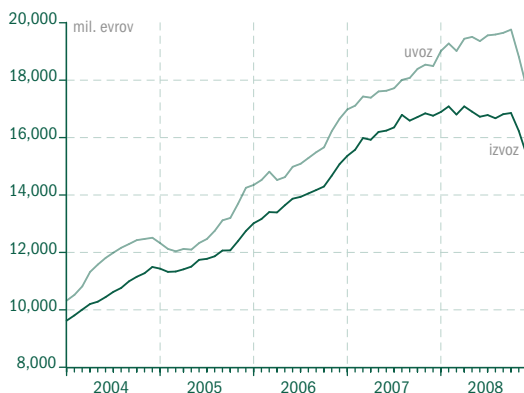
2. Pospešeno zmanjševanje izvoza

V decembru se je padanje izvoza in blagovne menjave še nekoliko pospešilo, trgovinski primanjkljaj pa je dosegel nov rekord.

Skupni izvoz je decembra 2008 znašal 1178 milijonov € (kar 15.3 % manj kot decembra 2007), uvoz 1487 milijonov € (13.3 % manj kot v enakem mesecu predlani), kar da primanjkljaj 309 milijonov € oziroma le 79.2 % pokritje uvoza z izvozom. V menjavi z EU je bil izvoz 772 milijonov € (padec 17.9 % glede na december 2007), uvoz 1098 milijonov € (19.5 % manj), kar pomeni primanjkljaj 326 milijonov €. V menjavi z nečlanicami EU je bil izvoz 406 milijonov € (10.0 % manj kot decembra 2007), uvoz 389 milijonov € (10.6 % več), kar pomeni presežek le 17 milijonov €.

28

Trgovinska menjava
(mil. evrov, desezonirano)

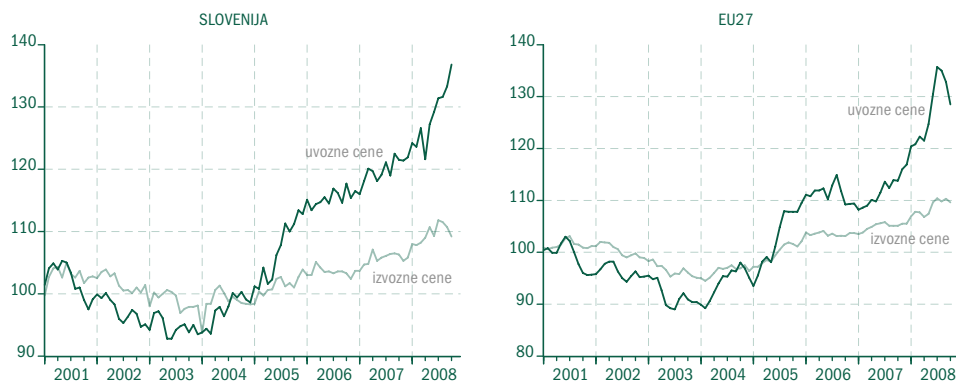

V celotnem letu 2008 je bil po začetnih podatkih skupni izvoz 19777 milijonov € (samo 1.9 % več kot v 2007), skupni uvoz 22944 milijonov € (6.7 % več), kar pomeni primanjkljaj 3167 milijonov € oziroma 86.2 % pokritje uvoza z izvozom. V menjavi z EU je bil leta 2008 izvoz 13642 milijonov € (0.5 % manj kot v 2007), uvoz 17839 milijonov € (5.1 % več), kar da primanjkljaj 4197 milijonov €. V menjavi z nečlanicami je bil izvoz 6136 milijonov € (7.7 % več kot leto prej), uvoz 5105 milijonov € (12.8 % več), kar pomeni presežek 1031 milijonov €.

V dinamiki je bila novembrska medletna stopnja rasti izvoznih cen Slovenije 5.3 %, EU27 pa (oktobra) 4.1 %, medtem ko je bila medletna stopnja rasti uvoznih cen novembra za Slovenijo 11.2 %, za EU27 pa 6.8 %. Pogoji menjave so se torej v letu dni poslabšali, v Sloveniji bolj kot v EU27.

Blagovni primanjkljaj je bil že v 2007 največji v samostojni Sloveniji, v 2008 pa je dosežen nov rekord, saj znaša primanjkljaj blizu 9 % slovenskega BDP.

Izvozne in uvozne cene (pogoji menjave)

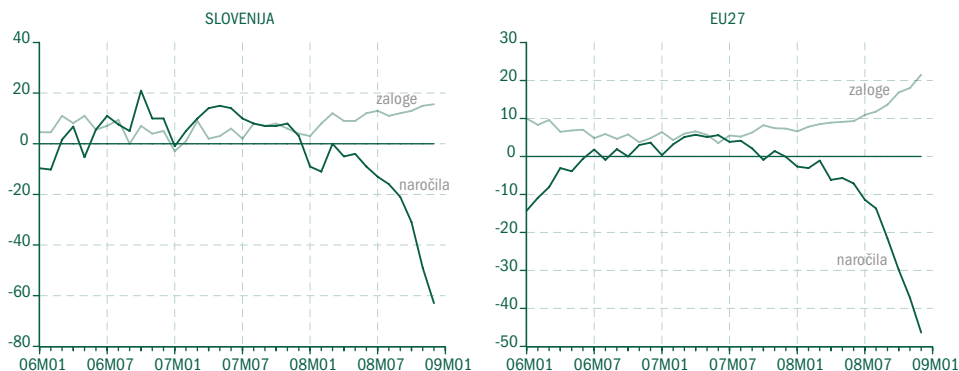
29

3. Ohlajanje gospodarske klime se še kar nadaljuje

Gospodarska kriza se hitro pogloblja, saj so vsi kazalniki poslovnih tendenc v januarju nižji kot prej. Po anketi Statističnega urada Republike Slovenije (SURS) je kazalnik gospodarske klime ponovno dosegel rekordno nizko raven, saj se je v januarju 2009 znižal za 5 odstotnih točk glede na pretekli mesec, od januarja lani pa je nižji za celih 38 odstotnih točk, hkrati pa je tudi za 30 odstotnih točk nižji od dolgoletnega povprečja. Na znižanje njegove vrednosti je vplivalo predvsem znižanje zaupanja v storitvenih dejavnostih in zaupanja potrošnikov.

Podatki kažejo, da je bila vrednost kazalnika zaupanja v predelovalnih dejavnostih januarja 2009 za 3 odstotne točke nižja kot pretekli mesec, glede na januar lani pa je bila njegova vrednost nižja za 46 odstotnih točk, glede na dolgoletno povprečje pa za 29 odstotnih točk. Tudi pričakovanja za naslednje tri mesece niso ugodna. V januarju 2009 je kazalnik zaupanja spet dosegel najnižjo vrednost od konca devetdesetih let, prav tako pa tudi kazalnika proizvodnje in izvoznih naročil. Skupna naročila so dosegla najnižjo vrednost po marcu 1999, zagotovljena proizvodnja pa najnižjo vrednost po septembru 2002; podjetja hkrati ocenjujejo, da imajo proizvodnjo v povprečju zagotovljeno le še za 3,7 meseca. Najnižje vrednosti od konca devetdesetih let ponovno dosegajo tudi pričakovana proizvodnja, pričakovano zaposlovanje, pričakovan izvoz in pričakovano skupno povpraševanje.

Gibanje zalog in naročil v Sloveniji in EU27

Pesimizem se še širi tudi v storitvenih dejavnostih, saj je bilo zaupanje v teh sektorjih v januarju za 4 odstotne točke nižje kot pretekli mesec in za 34 odstotnih točk nižje od dolgoletnega povprečja, v primerjavi z januarjem lanskega leta pa je bila njegova vrednost nižja za 37 odstotnih točk.

Zaupanja v trgovini na drobno je bilo januarja za 3 odstotne točke nižje kot mesec prej, glede na januar lani pa je bilo nižje za 35 odstotnih točk. V januarju je bil delež podjetij v sektorju, ki pravijo, da je povpraševanje nizko, 37 %, kar 49 % podjetij pa je kot omejitveni dejavnik navedlo konkurenco v panogi.

Zaupanje se še naprej močno krha v gradbeništvu, saj je bilo v januarju 2009 za 7 odstotnih točk manjše kot mesec prej in kar za 50 odstotnih točk nižje kot leto prej, hkrati za 33 odstotnih točk nižje od dolgoletnega povprečja. Pričakovanja za naslednje tri mesece niso ugodna. Kazalnik obsega gradbenih del je dosegel najnižjo vrednost od konca devetdesetih let, skupna naročila pa po juniju 2002. Med gradbenimi podjetji je bilo v decembru 2008 le še 6 % takih, ki niso navedla omejitev, izstopali pa sta nezadostno povpraševanje in pomanjkanje usposobljenih delavcev. Visoke finančne stroške je kot oviro navedlo 23 % podjetij, težave pri pridobivanju kreditov pa 21 %, kar pa je spet najvišja vrednost od konca devetdesetih let.

Gospodarska klima se hitro ohlaja po celotni EU27. Po podatkih Eurostata so se v januarju 2009 naročila v predelovalni dejavnosti glede na mesec poprej znižala za 5,1 odstotni točki, glede na januar lani pa so nižja za kar 48,8 odstotne točke. Prav tako so se znižala naročila v gradbeništvu in pričakovanja v trgovini na drobno. Prva so se v januarju glede na mesec prej znižala za 0,6, druga pa za 0,8 odstotne točke. Splošni poslovni optimizem pa se je v januarju zvišal za 1,4 odstotne točke.

GOSPODARSKA AKTIVNOST IN ZAPOSLENOST

4. Nadaljevanje padanja industrijske produkcije

Industrijska produkcija močno pada. Po predhodnih podatkih SURS-a je bila industrijska produkcija v decembru za 4,0 % manjša kot mesec prej, glede na december 2007 pa je bila manjša kar za 17,5 %. Impulzni trend kaže, da se je v decembru 2008 industrijska produkcija zmanjševala po mesečni stopnji 5 %. V celem lanskem letu se je industrijska produkcija glede na leto 2007 znižala za 1,9 %. Zaloge industrijskih proizvodov pri proizvajalcih so se decembra 2008 v primerjavi z mesecem prej znižale za 1,2 %.

31

Dejavnost rudarstva se je v decembru 2008 povečala za 4,8 % glede na november istega leta, v primerjavi z decembrom 2007 pa se je povečalo za 15,3 %. V celoletnem obdobju 2008 je bilo rudarstvo za 1,6 % manjše kot leta 2007.

Krizne razmere se najbolj čutijo v predelovalnih dejavnostih, saj se je njihova aktivnost glede na mesec poprej v decembru 2008 zmanjšala za 4,7 %, glede na december 2007 pa za skoraj petino. Prav tako se je dejavnost v predelovalni industriji zmanjšala v celotnem letu 2008 in sicer za 2 %. Podroben pogled pokaže na padec v vseh sektorjih predelovalne industrije, razen v proizvodnji hrane, pijač in tobačnih izdelkov ter v proizvodnji koksa, naftnih derivatov in jedrskega goriva. Pri tem največji padec beležijo v proizvodnji izdelkov iz gume in plastičnih mas, vozil in plovil ter v proizvodnji usnja in usnjenih izdelkov, kjer je padec nad 30 %. Najmanjši, do 10 %, je padec v proizvodnji tekstilnih in krznenih izdelkov ter v proizvodnji kemikalij in kemičnih izdelkov.

Poslabšanje gospodarskih razmer se je v decembru 2008 odsevalo tudi v sektorju oskrba z elektriko, plinom in vodo, saj se je njegova aktivnost zmanjšala za 1,9 %, kljub temu pa se je glede na enak mesec v 2007 povečala za 6,6 %, v celotnem letu 2008 pa za 1,1 %.

Produkcija decembra 2008 v primerjavi s predhodnim mesecem je bila za 12,1 % nižja v proizvodnji proizvodov za vmesno porabo in za 23 % v proizvodnji proizvodov za investicije, medtem ko se je proizvodnja proizvodov za široko porabo v enaki primerjavi povečala za 8 %. Prav tako je bila produkcija v letu 2008 v primerjavi z letom 2007 nižja v proizvodnji proizvodov za vmesno porabo za 2,9 % in v proizvodnji proizvodov za investicije za 3,4 %, proizvodnja proizvodov za široko porabo pa je bila višja le za 0,3 %.

Po podatkih Eurostata se je v novembru 2008 glede na oktober industrijska produkcija zmanjšala za 1,6 %, tako v EU27 kakor tudi na območju evra. Glede na november 2007 pa se je v novembru 2008 industrijska produkcija v EU27 zmanjšala za 7,7 %, prav toliko pa tudi na območju evra. Med državami članicami, za katere so dostopni podatki, je industrijska produkcija novembra 2008 glede na oktober 2008 padla v osemnajstih, zrasla pa samo na

Irskem (10,2 %) in v Grčiji (0,6 %). Največji upad industrijske produkcije so zabeležili v Sloveniji (-12,8 %), Estoniji (-7,7 %), na Slovaškem (-7,1 %) in na Portugalskem (-5,8 %).

5. Prelom tudi v gradbeništvu

Po podatkih SURS-a je bila vrednost opravljenih gradbenih del novembra 2008 v primerjavi z mesecem nižja za več kot 29 %, v primerjavi z novembrom 2007 pa je bila manjša za dobrih 8 %. Impulzni trend opravljenih gradbenih ur kaže, da se je v novembru gradbeništvo krčilo po mesečni stopnji 0,9 %.

Število turističnih prenočitev se je nekoliko povečalo. Decembra 2008 jih je bilo 4 % več kot v enakem mesecu leta 2007, v celem letu 2008 pa jih je bilo 1,5 % več kot v letu 2007. Decembra je število turističnih prenočitev tujih gostov naraslo za 3,1 % glede na december 2007, medtem ko je bilo v zadnjem četrtletju 2008 prenočitev tujih gostov za 5,9 % manj kot v enakem obdobju leto prej. Število prenočitev domačih gostov pa je v zadnjem mesecu lani naraslo za 4,9 % glede na december 2007, v celotnem letu 2008 pa jih je bilo za 4,7 % več.

Podatki SURS-a o transportu kažejo, da je bilo novembra 2008 v javnem cestnem prevozu prepeljanih za 2,1 % manj potnikov, v zračnem prevozu pa za 2,5 % več potnikov kot novembra 2007, število opravljenih potniških kilometrov pa je bilo v javnem cestnem prevozu za 3,6 % manjše, v zračnem prevozu pa za 4,2 % večje. V cestnem mestnem prevozu je bilo novembra 2008 prepeljanih za 0,3 % več potnikov kot v istem mesecu 2007. Čez cestne mejne prehode na meji s Hrvaško je novembra 2008 prispelo v državo za 11,8 % manj potnikov kot novembra 2007. Potniški promet na letališčih se je v novembru 2008 glede na november 2007 zmanjšal za 7,4 %. V pomorskem prevozu je bilo v novembru 2008 prepeljanega za 49,1 % več blaga in opravljenih za 61,1 % več tonskih kilometrov kot novembra 2007. Gospodarska kriza je novembra 2008 močno oklestila slovenski avtomobilski trg, saj je bilo glede na november 2007 v register vpisanih skoraj za petino manj prvič registriranih cestnih motornih vozil, med njimi za 15,4 % manj osebnih avtomobilov.

6. Število brezposelnih raste vse hitreje

Na trgu dela, tako doma kot tudi širše, so posledice gospodarske krize vse bolj vidne. Število aktivnih prebivalcev se je v novembru 2008 zmanjšalo na 950267; delovno aktivnih je bilo 886904. Glede na oktober se je število delovno aktivnih zmanjšalo za 1207 ali 0,1 %, glede na november 2007 pa se je to število povečalo za 2,2 %. Število delovno aktivnih se je najbolj znižalo v predelovalnih dejavnostih. Med zaposlenimi jih je bilo skoraj 91 % zaposlenih pri pravnih osebah, njihovo število pa se je od novembra 2007 povečalo 2,2 %,

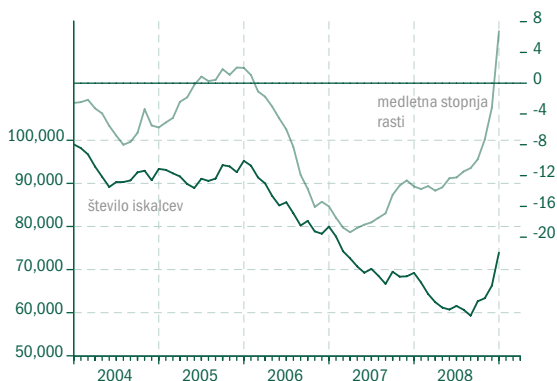
število zaposlenih pri fizičnih osebah pa za okroglih 2,1 %. Med samozaposlenimi pa je bilo 55 % samostojnih podjetnikov posameznikov, katerih število se je v novembru povečalo za 298, od novembra lani pa se je to število povečalo za 5 %.

Po podatkih ZRSZ je bilo v Sloveniji v januarju registriranih 73911 iskalcev zaposlitve, kar je za 7627 oziroma 11,6 % več kot v decembru 2008 ter za 4673 oseb oziroma 6,7 % več kot v januarju 2008. Januarsko povečanje brezposelnosti je predvsem posledica znatno povečanega prijavljanja trajno presežnih delavcev in brezposelnih zaradi stečajev, kot tudi večjega števila prijav brezposelnih, ki jim je prenehalo delovno razmerje za določen čas.

V januarju se je na Zavodu za zaposlovanje na novo prijavilo 12895 iskalcev dela, kar je v primerjavi z decembrom 2008 porast za 65,4 %, v primerjavi z januarjem 2008 pa je bil priliv višji kar za 78 %. Skupni odliv iz brezposelnosti je v januarju 2009 štel 5223 brezposelnih, od teh se jih je 3179 zaposlilo, 1876 pa je bilo odjavljenih iz razlogov, ki ne pomenijo zaposlitve.

33

Iskalci zaposlitve

Po podatkih Eurostata je bila decembra 2008 stopnja brezposelnosti na območju evra 8,0 %, kar je za 0,2 odstotno točko več kot mesec poprej ter 0,8 odstotne točke več kot v decembru 2007. V celotni sedemindvajseterici (EU27) je bila stopnja brezposelnosti v decembru 2008 7,4 % in se je glede na enak mesec v letu 2007 povečala za 0,6 odstotne točke. Po Eurostatovih ocenah je bilo v decembru 2008 v EU27 17,9 milijona brezposelnih, od tega 12,5 milijona na območju evra. Med posameznimi članicami EU so v decembru 2008 najnižjo stopnjo brezposelnosti imeli na Nizozemskem (2,7 %) in v Avstriji (3,9 %), najvišjo pa v Španiji (14,4 %) in v Latviji (10,4 %). Glede na enak mesec v letu 2007 se je v decembru lani brezposelnost povišala v štirinajstih državah članicah, od tega največ v Španiji in v Estoniji. Stopnja brezposelnosti se še naprej povečuje tudi v ZDA, kjer je v decembru 2008 znašala 7,2 %, kar je za 0,5 odstotne točke več kot mesec prej.

CENE IN PLAČE

7. Dinamika cen še naprej navzdol

Po decembru so se življenjski stroški tudi januarja ponovno zmanjšali, za 0.4 %. Medletna stopnja rasti je padla na 1.6 %.

34

Blago se je januarja v povprečju pocenilo, storitve pa so se podražile. Vendar se je pri obeh medletna dinamika zmanjšala. Tako je bilo blago januarja že cenejše kot pred letom, medtem ko so bile cene storitev še za 4.1 % višje. Januarja so se močno pocenili predvsem proizvodi z močno sezono. Najbolj so se zaradi razprodaj pocenili produkti obleke in obutve, precej manj pa produkti iz skupine rekreacije in kulture.

Najbolj so se povečale cene hrane in zdravja (za preko 2 %). Opazno povečanje cen je bilo še v skupini stanovanja, gostinskih storitev in prevoza. Pri hrani so se poleg sezonskih podražitev produktov zelene tržnice povečale cene nealkoholnih pijač, medtem ko so pri zdravju naraščale cene bolnišničnih storitev.

K znižanju skupnega indeksa življenjskih stroškov so največ prispevali produkti iz skupine obleke in obutve (1.2 odstotne točke), medtem ko so produkti iz skupin hrane in alkoholnih pijač ter dražje gorivo in energija skupni indeks življenjskih stroškov najbolj potisnili navzgor (za 0.4 oziroma 0.3 odstotne točke).

Cene se tudi v evro območju hitro umirjajo. Decembra je bolj dolgoročna rast cen padla kar za 0.5 točke, januarja pa še za dodatnih 0.5 točke. V zadnjih dveh mesecih se je torej rast cen na letni ravni zmanjšala za 1 odstotno točko (v Sloveniji za 1.7 točke). Hitrejšo umirjanje inflacije v Sloveniji je posledica bistveno hitrejšega zmanjševanja medletnih stopenj rasti pri blagu, medtem ko je bolj dolgoročna rast cen pri storitvah v Sloveniji še vedno bistveno (za 1.7 točke) višja kot v evro območju.

Cenovna pričakovanja se še naprej hitro zmanjšujejo. V trgovini na drobno so padla še zlasti nizko; saj so dosegla najnižjo raven v zadnjih desetih letih, število trgovcev, ki pričakuje pocenitve v naslednjem obdobju (treh mesecev) kar za 30 % vseh anketiranih presega število trgovcev, ki pričakuje podražitve. Tudi pri storitvah cenovna pričakovanja hitro padajo, vendar je delež podjetij, ki pričakujejo pocenitve le za malenkost večji od deleža tistih, ki pričakujejo podražitve.

Proizvajalčeve cene se že od avgusta 2008 znižujejo, decembra so se znižale za 0.9 %, proizvajalčeve cene produktov za domači trg pa za 0.4 %. Tudi bolj dolgoročna dinamika proizvajalčevih cen se je decembra opazno zmanjšala. Tako je na primer trendna rast proizvajalčevih cen za domači trg postala že krepko negativna (-2 %). Zelo hitro se znižujejo

proizvajalčeve cen opreme in repromaterialov, medtem ko proizvajalčeve cene potrošnega blaga že tri mesece praktično stagnirajo.

Cenovna pričakovanja se tudi pri proizvajalčevih cenah hitro znižujejo. Januarja so bila že najnižja v zadnjih desetih letih. Število podjetij, ki pričakuje znižanje proizvajalčevih cen v naslednjih treh mesecih, je januarja že za okoli 25 % presegalo število podjetij, ki pričakujejo povečanje cen.

Cene surovin so se v zadnjem mesecu ponovno znižale, v dolarjih za 5.8 %, v evrih pa za 2.8 %. Najbolj se je pocenila nafta, saj je v začetku februarja padla na 40\$ za sodček in je bila za 16 % (v dolarjih) cenejša kot ob Novem letu. Zelo močno so zaradi znižanja pričakovane gospodarske aktivnosti padle cene kovin, saj so v mesecu dni padle kar za 10 %. V medletni primerjavi so padci cen surovin še neprimerno večji, saj je na začetku 2008 svetovno gospodarstvo, razen ZDA, bilo še dobrega zdravja - je hitro naraščalo - tudi v evro območju. V letu dni so se cene vseh surovin zmanjšale za 32 % (evrski indeks za 22.8 %). Najbolj so se pocenile kovine in nafta, v dolarjih za nekaj prek 50 %, najmanj pa surovine hrane, ki so se pocenile (v dolarjih) za okoli 19 %. Od kovin se je malo pocenilo le zlato (v letu dni za 2.2 %), saj je v času velike negotovosti na finančnih trgih oportunitetni strošek nakupa zlata še vedno (verjetno zelo) majhen glede na varnost, ki jo nudi.

8. Le enkratno zmanjšanje bolj dolgoročne dinamike povprečnih plač?

Povprečne bruto plače so novembra močno porasle (za 8.8 %), vendar porast ni dosegel niti močne novembrske sezone, saj oba indikatorja bolj dolgoročne rasti (medletna stopnja in rast impulznega trenda) kažeta na opazno zmanjšanje bolj dolgoročne dinamike. Rast impulznega trenda je bila novembra celo negativna - bruto povprečne plače so novembra trendno padale po 2.2 % na leto. Le majhen del padca bolj dolgoročne dinamike (okoli 0.5 točke) se lahko pripiše zelo visokim izplačilom v novembru 2007 (torej višji osnovi). Podatki o neto plačah kažejo enako dinamiko kot bruto plače.

Podatki o bruto plači na plačano uro ne potrjujejo novembrske spremembe k umirjanju bolj dolgoročne dinamike plač, saj je bilo medletno povečanje (brez plačanih nadur) enako kot v predhodnih mesecih. Plačanih nadur pa je bilo celo opazno več kot je za november običajno, saj so skupna izplačila (glede na november 2007) močno poskočila (za 11.5 %). Ker je premikanje dodatnih izplačil plač konec leta pogosto, je za končno oceno o naravi spreminjanja dinamike plač konec 2008 potrebno počakati še na podatek za december.

Disperzija novembrskih povečanj plač med sektorji je bila velika. Daleč najbolj so se povečale plače v sektorju finančnega posredništva (za 41.5 %) in v oskrbi z električno energijo (27.4 %). Precej nad povprečjem so se povečale plače tudi v prometu in zvezah ter ribištvu.. Daleč najmanj pa so porasle plače v rudarstvu. Seveda so (zaradi možnih enkratnih

sprememb) bolj pomembne sektorske razlike v trendni, na primer medletni, dinamiki. Tam so izstopali sektorji države. Implementacija novega plačnega zakona je namreč medletno rast v državi potisnila celo nekajkrat nad povprečno medletno rast (3.9 %). Tako so v ožji državi in zdravstvu povprečne bruto plače porasle novembra za prek 15 %, v izobraževanju pa za prek 9 %.

FINANČNA GIBANJA

36 9. Šibka dinamika DDV - glavni krivec za veliko znižanje javnofinančnih prihodkov

Javnofinančni prihodki so januarja padli za 14.6 %. Začetek leta je sicer sezonsko zelo šibek, vendar je bilo letošnje zmanjšanje večje od sezonskega. Zmanjševanje trendne dinamike javnofinančnih prihodkov, ki se je pričelo po septembru, se je namreč v januarju še okrepilo. Rast impulznega trenda javnofinančnih prihodkov je bila, tako kot v predhodnih dveh mesecih, izredno nizka (pod -20 % na letni ravni).

Zmanjšanje dinamike v zadnjem četrtletju 2008 in v januarju letos je vidno pri vseh vrstah javnofinančnih prihodkov. Še najmanj so opešali neposredni davki in ostali prihodki, pri katerih je (medletna) dinamika v januarju celo preseгла povprečno dinamiko v zadnjem četrtletju lani, vendar je bila navkljub temu opazno (skoraj za tretjino) nižja kot v povprečju celega leta 2008. Pri tem pa je bila dinamika donosa osnovnih neposrednih davčnih oblik januarja povsem »normalna«. Medletna rast dohodnine je bila januarja celo precej visoka (12.9 %), tudi januarska (mesečna in bolj dolgoročna-medletna) rast davka na dobiček in prispevkov za socialno varnost ni kazala nobenega pešanja. Medletna dinamika januarja pri vseh teh davčnih oblikah je bila malo pod 10 %, torej enaka kot v januarju 2008 in večja kot v zadnjem četrtletju 2008. Celotno januarsko pešanje prihodkov od neposrednih davkov in ostalih prihodkov je bilo posledica velikega padca donosa ostalih davčnih oblik.

Velja dodati, da bi neokrnjena bolj dolgoročna rast prispevkov bila lahko tudi potrditev že omenjene možnosti, da je pri plačah prišlo konec leta le do premika dodatnih izplačil (na december).

Izrazito pešanje domačih davkov na blago in storitve (trošarin, DDV) se je pričelo že v zadnjem četrtletju (novembru in decembru) lani, ko je bil ustrezen davčni donos že za 5.6 % nižji kot v zadnjem četrtletju 2007. Levji delež je k padanju donosa prispevalo hitro krčenje donosa od davka na dodano vrednost. Tudi januarja je bilo podobno, saj je bil padec donosa domačih davkov na blago in storitve (glede na januar lanskega leta) precej manjši od zmanjšanja davka na dodano vrednost (skupni davki na blago in storitve so se zmanjšali za 43 milijonov, medtem ko so se v istem obdobju prihodki od davka na dodano vrednost zmanjšali kar za 58 milijonov). Hitro pešanje domačega trošenja je glavni razlog za padanje

donosa od davka na dodano vrednost in zato tudi dominantni faktor poslabševanja dinamike javnofinančnih prihodkov po septembru 2007.

10. Neto finančna pozicija podjetij in prebivalstva se je izboljšala

Decembra je padanje ravni kreditov zastalo, tako pri prebivalstvu kot nefinančnih korporacijah. Navkljub temu se je medletna rast kreditov v podjetjih zmanjšala (na 18.3 %), pri prebivalstvu pa je rahlo porasla (na 14.8 %).

Tudi depoziti so decembra porasli, tako pri prebivalstvu kot pri nefinančnih korporacijah. Pri obeh sektorjih je bilo povečanje depozitov precej večje od povečanja kreditov, zato se je pri obeh izboljšala tudi neto finančna pozicija; skupno je porasla od -11.11 milijarde evrov na -10.89 milijard evrov (torej za 220 milijonov evrov)!

37

Sredi decembra je ECB znižala osnovno obrestno mero refinanciranja za 0.75 točke (na 2.5 %) in januarja še enkrat za 0.5 točke (na 2 %). Obrestne mere na grosističnem trgu so decembra sledile znižanju obrestne mere ECB, saj so se opazno znižale. Trimesečni euribor je na primer padel skoraj za 1 točko. Navkljub temu so se detajlistične obrestne mere v Sloveniji le rahlo znižale, tako pri depozitih kot pri kreditih. Pri depozitih do 1 leta so se, na primer, znižale za približno 0.1 točke pri prebivalstvu oziroma za 0.4 točke pri podjetjih. Pri kreditih do 1 leta pa so se obrestne mere zmanjšale za 0.8 točke pri prebivalstvu oziroma za 0.5 točke pri podjetjih. Malenkost se je povečala le obrestna mera za okvirne kredite pri prebivalstvu.

Na evro območju je nekaj znakov popuščanja kreditnega zastoja. Tako je, na primer v Nemčiji v razdobju 1.januar-10. februar donos komercialnih papirjev padel že za 0.5 točke (ob nespremenjenem donosu nemških državnih papirjev).

11. Popravek navzdol v podatkih o potovanjih Slovencev v tujino

Bilanca za 11 mesecev 2008 ni konsistentna z bilanco za 10 mesecev, objavljeno v prejšnji številki GG, ker je Banka Slovenija na osnovi novejših dejanskih podatkov o potovanjih Slovencev v tujino v tretjem četrtletju 2008, ki jih je pridobila od SURS-a v januarju 2009, zmanjšala njihovo vrednost (torej uvoz storitev) za 158.4 milijone €. Popravek kaže, da se zaradi krize potovanja Slovencev v tujino dejansko zmanjšujejo.

Plačilna bilanca Slovenije november 2008

	januar - november		november	
	2007	2008	2007	2008
I. Tekoči račun	-1.149,3	-1.825,6	-184,4	-157,5
1. Blago	-1.373,3	-2.353,4	-191,3	-181,4
2. Storitve	1.130,2	1.652,8	56,1	132,0
3. Dohodki	-669,4	-928,1	-27,7	-86,4
3.1. Prejemki	1.048,6	1.156,8	111,7	110,4
3.2. Izdatki	-1.718,0	-2.084,9	-139,4	-196,8
4. Tekoči transferi	-236,8	-196,9	-21,6	-21,7
II. Kapitalski in finančni račun	1.221,8	1.755,2	285,9	202,7
A. Kapitalski račun	-31,5	-42,9	5,3	28,6
B. Finančni račun	1.253,3	1.798,1	280,6	174,2
1. Neposredne naložbe	-319,1	88,5	-103,0	90,7
Domače v tujini	-1.215,0	-928,9	-159,1	-17,6
Tuje v Sloveniji	895,9	1.017,4	56,2	108,3
2. Naložbe v vrednostne papirje	-2.300,6	391,5	-490,3	656,8
Domače v tujini	-3.280,8	-259,4	-417,2	668,4
od tega: Banka Slovenije	421,6	-470,7	-508,8	650,0
Tuje v Sloveniji	980,2	650,9	-73,2	-11,6
4. Ostale naložbe	3.828,3	1.296,6	901,3	-556,4
5. Mednarodne denarne rezerve	67,5	15,9	-28,0	-17,0
III. Neto napake in izpustitve	-72,5	70,3	-101,4	-45,3

Tako je bil novembra 2008 primanjkljaj tekoče bilance 157.5 milijonov €, kar je manj kot novembra 2007, ko je bil 184.4 milijonov €. Pri tem je bil blagovni primanjkljaj 181.4 milijonov € (letoprej 191.3 milijonov €), storitveni presežek kar 132.0 milijonov € (novembra 2007 le 56.1 milijonov €), primanjkljaj v bilanci dohodov faktorjev 86.4 milijonov € (leto prej 27.7 milijonov €), pri čemer so izrazito povečani odhodki za servisiranje zunanjega dolga. Neto tekoči transferi kažejo skoraj enak primanjkljaj kot novembra 2007, to je 21.7 oziroma 21.6 milijonov €.

V enajstih mesecih 2008 skupaj je znašal primanjkljaj tekočega računa 1826 milijonov €, v enakem obdobju 2007 pa je bil 1149 milijonov €. Pri tem je bil blagovni primanjkljaj 2353 milijonov € (v enakem obdobju 2007 le 1373 milijonov €), storitveni presežek 1652 milijonov € (v 2007 1130 milijonov €), primanjkljaj v dohodkih faktorjev 928 milijonov € (v 2007 manjši, le 669 milijonov €) in neto odliv tekočih transferov 197 milijonov € (leto prej 237 milijonov €).

Na kapitalskem in finančnem računu znaša povečanje zadolžitve v 11 lanskim mesecih že 1755 milijonov €, v enakem obdobju 2007 je bilo 1222 milijonov €. Pri tem se so se iz 2007 v 2008 neto terjatve na kapitalskem računu povečale z 32 na 43 milijonov €, povečanje dolga na finančnem računu pa z 1253 na 1798 milijonov €. Neposrednih naložb je bilo v

neto prilivu za 89 milijonov €, leto prej so bili neto odlivi 319 milijonov €. Pri naložbah v vrednostne papirje je bil enajstmesečni neto priliv v 2008 392 milijonov €, leto prej je znašal neto odliv kar 2301 milijonov €. Pri ostalih naložbah je bila v enajstih mesecih 2008 povečana zadolžitev 1296 milijonov €, v enakem obdobju leto prej kar 3828 milijonov €. Mednarodne denarne rezerve pri Banki Slovenije so se v enajstih mesecih 2008 zmanjšale za 15 milijonov €, v enakem obdobju 2007 za 68 milijonov €. Statistična napaka je v obravnavanem obdobju 2008 znašala 70 milijonov €, leto prej -73 milijonov €.

Stanje na področju investiranja, to je v neposrednih in portfeljskih naložbah, se je v 2008 očitno povsem spremenilo. Slovenija se je lani začela umikati s tujih kapitalskih trgov; lani je imela neto priliv kapitala namesto velikega neto odliva v preteklih nekaj letih.

39

Neto zunanji dolg Slovenije je po podatkih iz Biltena Banke Slovenije 1/2009 konec novembra 2008 znašal že 8515 milijonov € (še konec 2004 so bile neto terjatve v višini 882 milijonov €), kar je 164 milijonov € več kot mesec prej. Pri tem je bil bruto dolg 39546 milijonov €, terjatve do tujine pa so znašale 31032 milijonov €. Oba sta se v novembru v primerjavi z oktobrom nekoliko zmanjšala, terjatve bolj kot dolg, verjetno tudi zaradi sprememb tečaja.

Mednarodne rezerve pri Banki Slovenije so konec 2008 znašale 687.2 milijonov €; devizne rezerve 582 milijonov €, imetja zlata 63.6 milijonov €, imetja SDR 8.5 milijonov € in rezervna pozicija pri IMF 33.2 milijonov €. Drugih terjatev Banke Slovenije do tujine je bilo za 62.9 milijonov €.

Domače končno trošenje za blago in tržne storitve												
Leto	Prebivalstvo			Investicije v osn. sredstva			Širša država			Skupno		
	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast
2000	10153.90	9.3	0.97	4585.60	6.4	0.33	1401.91	8.9	0.88	16141.41	8.4	0.77
2001	11202.73	10.3	0.79	5002.67	9.1	1.00	1609.79	14.8	1.30	17814.59	10.4	0.89
2002	12266.92	9.5	0.69	5318.11	6.3	0.33	1742.99	8.3	-0.12	19328.01	8.5	0.51
2003	13358.14	8.9	0.68	5954.57	12.0	0.98	1883.82	8.1	0.45	21196.52	9.7	0.74
2004	14196.47	6.3	0.56	6783.82	13.9	1.11	1793.78	-4.8	0.12	22774.07	7.4	0.68
2005	14967.66	5.4	0.41	7210.03	6.3	0.60	1910.95	6.5	0.57	24088.64	5.8	0.48
2006	15955.63	6.6	0.45	7959.70	10.4	1.37	2073.23	8.5	0.50	25988.56	7.9	0.74
2007	17205.25	7.8	0.73	9631.33	21.0	0.99	2212.23	6.7	1.16	29048.81	11.8	0.87
2007/10	1592.57	13.0	1.32	922.98	17.3	1.66	187.39	7.2	2.19	2702.94	14.0	1.55
11	1446.06	8.7	0.65	843.64	20.3	-0.35	212.07	9.7	3.23	2501.77	12.5	0.54
12	1506.36	4.8	-1.09	752.53	-2.5	-2.73	321.85	24.3	5.60	2580.74	4.6	-1.01
IV	4545.00	8.8		2519.15	11.5		721.31	15.0		7785.46	10.2	
2008/1	1198.08	-0.3	-2.08	754.09	26.1	2.92	157.47	-18.0	-1.64	2109.64	5.9	-0.67
2	1486.19	24.0	3.03	814.15	20.2	1.25	171.12	17.2	1.34	2471.45	22.3	2.24
3	1624.66	9.7	2.14	940.64	17.4	2.92	202.24	32.9	3.31	2767.54	13.7	2.44
I	4308.93	11.0		2508.88	20.8		530.83	8.3		7348.64	14.0	
4*	1641.00	15.9	1.87	897.95	20.8	1.57	187.35	20.8	-3.06	2726.30	17.8	1.35
5*	1686.40	13.6	2.43	958.69	10.4	2.00	201.79	19.2	2.73	2846.89	12.9	2.20
6*	1664.30	12.7	1.43	959.17	12.6	0.97	208.13	31.5	2.40	2831.61	13.9	1.41
II*	4991.70	14.1		2815.82	14.3		597.28	23.8		8404.79	14.8	
7	1681.1	11.5	0.9	907.4	6.4	-0.8	206.6	21.4	2.1	2795.1	10.4	0.4
8	1479.2	7.6	-0.5	822.1	-0.2	-1.2	188.5	2.8	0.0	2489.8	4.5	-0.7
9	1702.5	12.0	0.9	1006.3	12.3	-0.2	199.4	21.3	2.3	2908.2	12.7	0.7
III	4862.9	10.5		2735.7	6.3		594.5	14.8		8193.1	9.3	
10*	1619.6	1.7	-0.5	942.8	2.1	-0.9	210.3	12.2	0.6	2772.8	2.6	-0.5
11*	1486.6	2.8	-1.4	770.9	-8.6	-3.6	244.7	15.4	1.2	2502.1	0.0	-1.9
1-11*	17269.7	10.0		9774.1	10.1		2177.6	15.2		29221.3	10.4	

* Ocena EIPF

Leto	Izvoz Slovenije*			Izvoz Slovenije izven EU27**			Izvoz EU27**			Izvozne cene Slovenija**		Izvozne cene EU27**	
	mil. €	letni porast	mesečna rast	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja
2000	9481	18.1	1.41	26475	25.3	849739	24.4	100.0	-	100.0	-	100.0	-
2001	10336	9.0	0.01	30378	14.7	884707	4.1	102.9	3.0	101.4	3.0	101.4	1.5
2002	10943	5.9	0.76	3439.4	13.2	891899	0.8	102.2	-0.7	100.3	-0.7	100.3	-1.1
2003	11285	3.1	0.34	3590.5	4.4	869236	-2.5	101.9	-0.3	96.4	-0.3	96.4	-3.9
2004	12783	13.3	1.45	4276.0	19.1	952925	9.6	102.0	0.1	96.2	0.1	96.2	-0.2
2005	14214	11.2	0.83	4927.4	15.2	1053198	10.5	104.5	2.4	99.6	2.4	99.6	3.5
2006	16760	17.9	1.35	5848.1	18.7	1159833	10.1	106.4	1.8	103.4	1.8	103.4	3.8
2007	19387	15.7	0.85	6740.1	15.3	1237251	6.7	105.7	2.1	104.9	2.1	104.9	1.5
2008	19777	1.9	-0.48	6135.0	7.7								
2008/1	1630	12.3	1.00	467.4	10.1	99928	9.7	108.0	4.1	106.9	4.1	106.9	3.2
2	1681	12.9	1.52	599.2	26.7	109229	16.2	107.9	2.9	107.7	2.9	107.7	4.0
3	1715	-3.2	-1.39	652.1	5.2	105208	-2.1	108.1	3.1	107.9	3.1	107.9	3.3
I	5026	6.0		1718.7	13.3	314365	7.5	108.0	3.3	107.5	3.3	107.5	3.5
4	1831	18.2	2.33	700.3	30.5	114712	15.8	108.7	1.5	106.9	1.5	106.9	1.9
5	1683	-0.3	-0.64	605.2	4.4	105905	3.8	110.6	5.0	107.6	5.0	107.6	2.2
6	1728	2.9	-0.77	653.0	9.8	112761	4.8	109.3	3.3	109.5	3.3	109.5	3.9
II	5242	6.5	1.25	1958.5	14.5	333378	8.0	109.7	3.4	108.0	3.4	108.0	2.7
7	1776	4.5	0.5	715.9	19.8	122184	12.4	111.8	5.4	110.3	5.4	110.3	4.3
8	1321	-8.2	-0.6	552.2	3.0	99015	-1.9	111.5	4.8	109.8	4.8	109.8	4.5
9	1864	11.5	0.9	710.3	18.6	114703	11.5	110.7	3.9	110.3	3.9	110.3	4.9
III	4961	3.1		1978.4	14.2	335902	7.5	111.3	4.7	110.1	4.7	110.1	4.6
10	1808	0.1	0.3	683.2	7.7	119849	3.3	109.2	2.7	109.6	2.7	109.6	4.3
11	1496	-14.0	-3.7	564.1	-7.6	100252	-10.7	110.9	5.3				
12	1178	-15.3	-5.2	772.0	-17.9								
IV	4482	-9.5		2019.3									
1-11/12	19777	1.9		6135.0	7.7	1208728	5.8	109.7	3.6				

*podatki SURS, ** podatki Eurostat

Uvoz											
Leto	Uvoz Slovenije*			Uvoz Slovenije izven EU27**			Uvoz EU27**			Uvozne cene Slovenija**	
	mil. €	letni porast	mesečna rast	mil. €	medletna stopnja		mil. €	medletna stopnja		indeks	medletna stopnja
2000	10977	16.4	1.25	2537.4	18.4		992698	33.6		100.0	-
2001	11338	3.3	-0.32	2576.5	1.5		979145	-1.4		102.1	2.1
2002	11548	1.9	0.40	2601.9	1.0		936972	-4.3		97.0	-5.0
2003	12238	6.0	0.51	2874.5	10.5		935246	-0.2		94.8	-2.3
2004	14143	15.6	1.60	2562.6	-10.9		1027536	9.9		97.5	2.9
2005	15482	9.5	1.09	3368.1	31.4		1179850	14.8		107.2	9.9
2006	18313	18.3	1.29	4278.7	27.0		1351896	14.6		115.7	8.0
2007	21236	16.0	0.87	6050.0	41.4		1422211	5.2		120.2	3.9
2008	22944	6.7	-0.10								
2008/1	1816	18.5	3.19	581.5	43.6		131180	12.1		124.2	6.8
2	1848	16.0	1.76	551.7	28.1		124119	11.4		123.5	4.7
3	1915	1.5	-1.17	602.8	14.6		126019	6.8		126.3	5.3
I	5579	10.4		1736.0	27.5		381318	10.1		124.7	5.7
4	1994	15.7	2.74	587.1	22.4		129410	15.9		121.6	1.6
5	2007	6.9	0.87	614.0	14.5		127167	8.7		127.2	7.7
6	1962	9.3	-0.42	642.2	18.4		132393	13.9		129.2	8.4
II	5963	12.0		1843.3	18.3		388970	12.6		126.0	5.7
7	2047	13.1	1.1	686.6	41.0		143993	17.2		131.4	8.5
8	1638	4.9	0.3	542.2	19.0		126397	7.5		131.6	10.6
9	2086	9.6	0.4	631.8	8.4		138117	15.6		133.3	8.8
III	5771	9.4		1860.6	22.0		408507	13.5		132.1	9.3
10	2104	4.7	0.6	684.4	17.8		137047	4.3		136.7	12.5
11	1713	-11.6	-4.7	576.3	7.4		124057	-4.1		135.0	11.2
12	1487	-13.3	-5.9								
IV	5304	-7.6									
1-11/12	22944	6.7		6726.3	20.9		1439757	9.3		129.1	7.9
										126.9	13.8

*podatki SURS, ** podatki Eurostat

Industrijska produkcija													
Leto	Skupno			Rudarstvo			Predelovalna industrija				Oskrba (el., plin, voda)		
	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	
1999	94.1	-0.5	0.31	102.7	-4.1	1.10	93.4	-0.1	0.30	98.4	-4.1	-0.07	
2000	100.0	6.2	0.33	100.0	-2.7	-0.80	100.0	7.1	0.45	100.0	1.6	-0.49	
2001	102.9	2.9	0.09	92.1	-7.9	-0.23	102.8	2.8	-0.04	109.3	9.3	1.53	
2002	105.4	2.4	0.17	99.2	7.7	-0.17	104.8	2.0	0.23	115.3	5.4	-0.15	
2003	106.9	1.4	0.31	104.9	5.8	1.12	106.5	1.6	0.36	111.3	-3.5	-0.60	
2004	112.8	5.5	0.42	97.6	-7.0	-0.29	111.6	4.7	0.28	132.9	19.4	2.43	
2005	116.5	3.3	0.43	104.2	6.7	0.47	115.6	3.7	0.46	130.9	-1.5	-0.14	
2006	123.7	6.1	0.57	115.0	10.5	1.42	123.2	6.5	0.62	129.6	-0.9	-0.46	
2007	131.3	6.2	0.23	119.2	3.6	-0.61	132.4	7.5	0.36	115.2	-1.1	-1.27	
2008	128.8	-2.1	-0.68	112.3	-5.2	-	129.4	-2.1	-	116.2	0.8		
2008/1	124.4	0.2	-0.69	106.0	12.8	-2.19	124.2	0.5	-0.73	132.2	-7.2	1.76	
2	129.9	7.6	0.40	118.3	9.5	1.54	130.8	8.1	0.43	117.8	0.3	0.94	
3	134.3	-3.0	-0.12	133.6	-3.9	2.45	135.2	-2.9	-0.27	116.3	-2.5	0.04	
I	129.5	1.4	-1.23	119.3	5.0	-1.12	130.1	1.6	1.14	122.1	-3.4	-0.03	
4	139.3	8.9	1.42	134.5	0.2	4.64	140.7	9.4	1.26	114.3	5.5	1.59	
5	133.0	-1.0	-0.39	112.5	-17.1	-2.24	135.2	-0.6	-0.36	104.8	2.3	0.06	
6	138.8	2.3	0.25	107.3	-11.5	-1.46	141.3	2.3	0.18	113.1	1.1	1.25	
II	137.0	3.3	1.31	118.1	-9.4	4.75	139.1	3.6	1.05	110.7	6.3	2.41	
7	132.6	-2.2	-0.71	99.5	7.6	-2.63	134.7	-2.5	-0.78	113.8	-1.0	1.18	
8	108.9	-7.1	-0.39	77.1	-36.7	-6.85	110.0	-6.1	-0.22	103.9	-6.6	0.46	
9	142.4	5.5	0.10	106.6	-0.9	-	145.4	6.0	-	110.0	0.9	-	
III	128.0	-1.0	-	94.4	-12.0	-	130.1	-0.6	-	109.2	-2.2	-	
10	143.3	-3.0	0.39	123.6	-6.9	-	145.4	-3.1	-	116.4	0.0		
11	122.1	-14.0	-3.39	115.6	-20.6	-	122.0	-14.7	-	122.1	3.7		
12	96.3	-17.5	-5.00	112.7	15.3	-	93.6	-19.9	-	129.4	6.6		
IV	120.6	-11.5	-	117.3	-4.1	-	120.3	-12.5	-	122.6	3.4		
1-12	128.8	-2.1	-	112.3	-5.2	-	129.4	-2.1	-	116.2	0.8		

Gospodarska aktivnost in brezposelnost v EU															
Leto	Industrijska produkcija EU27			Predelovalna dejavnost EU27			Gradbena aktivnost EU27			Trgovina na drobno EU27			Anketna stopnja brezposelnosti		
	indeks	medletna stopnja		indeks	medletna stopnja		indeks	medletna stopnja		indeks	medletna stopnja		EU 27	EU 15	Slovenija
2001	100,22	0,2		100,19	0,2		100,43	0,4		103,10	3,1		8,5	7,3	6,2
2002	99,76	-0,5		99,54	-0,7		101,29	0,9		104,30	1,2		8,9	7,6	6,3
2003	100,40	0,6		100,09	0,6		102,15	0,9		105,87	1,5		9,0	8,0	6,7
2004	102,67	2,3		102,60	2,5		102,68	0,5		110,75	11,0		9,1	8,1	6,3
2005	103,86	1,2		104,00	1,4		103,04	0,4		117,90	8,8		8,7	7,9	6,5
2006	108,00	4,0		108,78	4,6		107,28	4,1		122,80	4,2		8,2	7,7	5,9
2007	111,61	3,3		113,04	3,9		111,27	3,7		127,68	4,0		7,1	7,4	4,9
2007/11	118,90	3,0		119,74	2,6		118,69	-0,8		133,35	3,6		6,9	7,3	4,7
12	110,68	1,8		109,20	1,4		110,47	0,4		165,34	2,9		6,9	7,3	4,7
IV	116,56	3,1		117,07	2,7		117,94	0,8		143,67	3,6		6,9	7,3	4,7
2008/1	109,58	3,3		108,77	3,4		97,09	2,4		120,66	4,7		7,1	7,6	5,3
2	110,74	3,4		111,06	3,3		103,92	4,2		116,26	5,7		7,1	7,6	5,1
3	120,12	1,3		120,69	0,1		109,59	-0,1		126,06	2,1		7,0	7,5	4,8
I	113,48	2,6		113,51	2,2		103,53	2,1		120,99	4,1		7,0	7,6	5,1
4	113,29	3,9		115,60	4,3		108,50	-1,2		127,38	2,1		6,8	7,3	4,3
5	111,86	-0,1		114,22	-0,1		114,50	0,2		130,68	4,7		6,7	7,1	4,2
6	114,66	-0,3		118,22	-0,2		119,36	0,9		128,96	2,3		6,8	7,2	3,9
II	113,27	1,1		116,01	1,3		114,12	0,0		129,01	3,0		6,8	7,2	4,1
7	110,02	-0,5		112,48	-0,5		113,09	-1,3		130,32	2,4		6,7	6,9	4,1
8	94,68	-0,7		95,43	-0,9		99,60	-0,4		126,59	2,4		6,8	7,0	4,1
9	113,36	-2,1		116,40	-2,2		115,86	-3,6		128,53	2,1		6,8	7,0	4,0
III	106,02	-1,1		108,10	-1,2		109,52	-1,9		128,48	2,3		6,8	7,0	4,1
10	114,06	-5,0		116,07	-5,1		119,69	-4,0		133,76	4,8		7,1	7,3	4,7
11	109,61	-7,8		109,95	-8,2		113,46	-4,4		133,73	0,3		7,3	7,5	4,9
12	-	-		-	-		-	-		163,86	-0,9		7,6	7,8	4,9
1-11/12	111,05	0,21		112,6	0,1		110,12	-0,4		130,60	2,72		7,0	7,1	4,5

Naročila, pričakovanja in poslovni optimizem v EU											
Poslovna klima EU13				Naročila, predelovalna dejavnost EU27				Naročila, gradbeništvo EU27			
Poslovna klima EU13				Naročila, predelovalna dejavnost EU27				Naročila, gradbeništvo EU27			
Leto	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	indeks naročil	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	Poslovni optimizem EU27
2001	-0.27	-1.52	-19.18	-15.81	-15.62	-13.33	3.36	-8.53	-10.6	-3.0	-3.0
2002	-0.61	-0.34	-25.48	-6.29	-22.71	-7.09	-0.45	-3.81	-10.4	-3.7	-3.7
2003	-0.51	0.10	-26.41	-0.93	-23.08	-0.37	3.28	3.73	-10.9	-4.5	-4.5
2004	0.25	0.76	-15.48	6.82	-18.85	4.23	5.36	0.96	-4.0	2.0	2.0
2005	-0.06	-0.31	-18.34	-2.86	-13.70	5.15	2.44	-2.92	-7.2	-1.0	-1.0
2006	1.05	1.11	-2.70	15.64	-6.64	7.06	12.01	9.57	1.6	9.8	9.8
2007	1.29	0.24	2.96	5.66	-8.07	-1.43	14.11	2.10	3.7	11.6	11.6
2008	-0.37	-1.68	-15.50	-18.46	-24.02	-15.95	-3.58	-17.69	-10.07	-13.14	-13.14
2008/1	0.80	-0.50	-2.70	-3.10	-14.70	-3.80	4.00	-3.80	1.4	9.0	9.0
2	0.70	-0.80	-3.10	-6.30	-17.20	-4.60	14.30	-0.20	1.7	10.0	10.0
3	0.80	-0.70	-1.10	-6.20	-18.40	-7.50	12.50	-5.20	2.2	9.7	9.7
I	0.77	-0.67	-2.30	-5.20	-16.77	-5.30	10.27	-3.07	1.8	9.6	9.6
4	0.40	-1.20	-6.20	-11.90	-19.30	-12.30	5.60	-16.10	-1.0	10.7	10.7
5	0.60	-0.90	-5.70	-10.80	-17.70	-11.30	7.40	-10.20	-2.1	6.3	6.3
6	0.10	-1.40	-7.10	-12.70	-20.80	-16.10	2.70	-11.80	-4.8	-2.3	-2.3
II	0.37	-1.17	-6.33	-11.80	-19.27	-13.23	5.23	-12.70	-2.6	4.8	4.8
7	-0.20	-1.50	-11.40	-15.20	-21.80	-17.90	-8.70	-21.70	-8.9	-3.7	-3.7
8	-0.30	-1.70	-13.70	-17.80	-24.30	-17.70	-11.50	-28.40	-9.8	-0.7	-0.7
9	-0.80	-1.90	-21.60	-23.70	-22.70	-18.90	-6.80	-17.50	-12.7	-2.0	-2.0
III	-0.43	-1.70	-15.57	-18.90	-22.93	-18.17	-9.00	-22.53	-10.5	-2.1	-2.1
10	-1.3	-2.2	-29.9	-29.0	-31.7	-23.5	-12.8	-26.4	-21.7	-16.7	-16.7
11	-2.1	-3.1	-37.2	-38.6	-36.9	-28.1	-19.5	-33.4	-29.2	-33.0	-33.0
12	-3.2	-4.1	-46.4	-46.3	-42.7	-29.7	-30.1	-37.5	-36.2	-38.7	-38.7
IV	-2.2	-3.1	-37.8	-38.0	-37.1	-27.0	-20.8	-32.4	-29.0	-29.5	-29.5
2009/1	-	-	-51.5	-48.8	-43.3	-28.6	-30.9	-34.9	-34.8	-36.7	-36.7

Gradbeništvo in turizem													
Leto	Gradbeništvo			Nočitve domačih gostov			Nočitve tujih gostov			Skupaj nočitve			
	tisoč ur	letni porast	mesečna rast	v 1000	letni porast	mesečna rast	v 1000	letni porast	mesečna rast	v 1000	letni porast	mesečna rast	
2000	31892	-1,3	-0,47	3315	0,0	0,05	3404	24,2	1,54	6719	10,9	0,79	
2001	31606	-0,9	0,01	3317	0,0	0,20	3812	12,0	1,02	7127	6,1	0,65	
2002	30175	-4,5	0,06	3301	-0,5	-0,09	4021	5,5	0,38	7321	2,7	0,17	
2003	29653	-2,1	0,06	3305	0,1	-0,38	4177	3,9	0,13	7482	2,2	-0,12	
2004	30509*	2,9	0,22	3227	-2,4	0,06	4364	4,5	0,26	7590	1,4	0,23	
2005	33143*	8,6	0,92	3171	-1,7	-0,01	4400	0,8	0,44	7572	-0,2	0,22	
2006	35522*	7,2	0,79	3231	1,9	0,46	4486	2,0	0,45	7717	1,9	0,40	
2007	39383*	10,9	0,80	3394	4,9	0,40	4867	8,4	0,48	8261	6,9	0,42	
2008				3553	4,7	-	4833	-0,7	-	8386	1,5	-	
2008/1	2601*	12,2	1,06	198	12,1	-0,09	288	-2,6	-0,36	486	2,9	-0,24	
2	2995*	17,3	1,61	315	11,7	2,38	227	5,6	0,67	542	9,0	1,53	
3	3475*	9,1	-0,33	221	-8,5	-2,43	284	8,9	0,74	505	0,5	-0,81	
I	9071*	12,6	2,32	734	4,7	1,74	799	3,8	1,55	1533	4,2	1,67	
4	3602*	17,8	1,97	226	8,5	2,09	293	-18,3	-2,28	519	-8,5	-0,65	
5	3794*	9,6	0,49	264	10,5	1,96	442	16,3	1,51	706	14,0	1,70	
6	3835*	-0,1	-0,11	332	-2,4	-0,33	460	-2,6	-1,70	792	-2,4	-1,13	
II	11231*	8,5	2,56	822	4,6	2,05	1195	-1,4	-1,37	2017	1,0	-0,19	
7	4181*	14,9	1,93	508	1,1	-1,19	762	5,3	0,94	1270	3,6	0,07	
8	3868*	6,2	-0,08	533	8,9	-0,51	834	-0,2	-1,32	1367	3,2	-0,98	
9	4132*	19,3	-	271	3,9	-2,51	480	-6,8	-2,35	751	-3,2	-2,39	
III	12181*	13,4	-	1312	4,7	-1,79	2076	0,0	-1,48	3388	1,8	-1,61	
10	3853	10,4	1,53	240	5,3	-	318	-7,6	-	558	-2,4	-1,28	
11	3768	2,8	-0,9	211	3,9	-	209	-12,2	-	420	-4,8	-0,65	
12	-	-	-	234	4,9	-	236	3,1	-	470	4,0	1,13	
IV				685	4,7	-	763	-5,9	-	1448	-1,2	-	
1-11/12				3553	4,7	-	4833	-0,7	-	8386	1,5	-	

* Ocena EIPF

Leto	Zaposlenost										Skupaj	
	Zaposlene osebe			Samozaposlene osebe			Iskalci zaposlitve					
	v podjetjih in organizacijah	letna rast	pri samoz. osebah	letna rast	podjetniki in poklici	letna rast	število	letna rast	aktivno prebivalstvo	letna rast		
1998	591653	-0.2	60827	4.6	51675	-1.6	126079	0.7	871249	0.3		
1999	606927	2.6	64043	5.3	50816	-1.7	118950	-5.7	877424	0.7		
2000	615072	1.3	67548	5.5	50703	-0.2	106600	-10.4	874352	-0.4		
2001	626444	1.8	68372	1.2	50628	-0.1	101856	-4.5	880897	0.7		
2002	631053	0.7	66797	-2.3	50413	-0.4	102635	0.8	886134	0.6		
2003	632981	0.3	66164	-0.9	49732	-1.4	97674	-4.8	874921	-1.3		
2004	638715	0.9	65642	-0.8	49589	-0.3	92826	-5.0	876902	0.2		
2005	666130	4.3*	65422	-0.3	50146	1.1	91889	-1.0	904989	3.2*		
2006	675060	1.3	66527	1.7	51519	2.7	85836	-6.6	910675	0.6		
2007	696116	3.1	69933	5.1	53303	3.5	71336	-16.9	925334	1.6		
2008							63216	-11.4				
2007/9	700090	3.2	71473	5.3	53728	3.5	66658	-16.9	926025	1.8		
10	705159	3.5	71817	4.9	54035	3.5	69500	-14.5	933990	2.1		
11	707685	3.4	72045	5.0	54240	3.6	68355	-13.3	935804	2.2		
12	705884	3.5	70805	4.9	54193	3.5	68411	-12.6	932772	2.3		
2008/1	707773	3.7	70157	5.2	54362	3.7	69238	-13.4	936580	2.0		
2	710506	3.6	70808	5.2	54583	3.9	66997	-13.8	937944	2.0		
3	712987	3.5	71348	4.9	54840	4.0	64295	-13.4	938520	2.0		
4	715774	3.4	71791	4.2	55009	4.1	62440	-14.0	939080	1.9		
5	718201	3.3	72256	3.5	55093	3.8	61164	-13.5	940780	1.9		
6	720167	3.3	72644	2.9	55151	3.8	60710	-12.4	942738	1.9		
7	718454	3.2	72670	2.6	55249	3.7	61550	-12.2	941432	1.8		
8	718221	3.2	72725	2.5	55365	3.6	60669	-11.5	940489	1.9		
9	722608	3.2	73514	2.9	55690	3.7	59303	-11.0	944624	2.0		
10	724566	2.7	73967	3.0	56393	4.4	62621	-9.9	950732	1.8		
11	723446	2.7	73543	2.1	56730	4.6	63363	-7.4	950267	1.5		
12							66239	-3.2				
1-11/08	717519	2.7	72314	3.6	55313	4.0	73911	6.7	942108	1.9		
2009/1												

Cene v evro območju											
Leto	Skupni indeks		Blago		Storitve		Osnovna inflacija		Energijska		
	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	
2000	89.7	2.1	90.9	2.2	87.9	1.1	90.5	0.9	83.0	13.2	
2001	91.8	2.4	93.0	1.5	90.1	2.2	92.5	2.0	84.9	2.3	
2002	93.9	2.3	94.5	1.2	92.9	2.7	94.7	1.9	84.4	-0.6	
2003	95.8	2.1	96.2	1.6	95.3	2.0	96.6	1.5	86.9	3.0	
2004	97.9	2.1	97.9	1.8	97.8	2.6	98.5	2.0	90.8	4.5	
2005	100.0	2.2	100.0	2.1	100.0	2.3	100.0	1.5	100.0	10.1	
2006	102.2	2.2	102.3	2.3	102.0	2.0	101.6	1.5	107.8	7.8	
2007	104.4	2.1	104.2	1.9	104.5	2.5	103.6	2.0	110.5	2.6	
2008	107.8	3.4	108.2	4.0	107.2	2.5	106.1	2.5	122.9	11.6	
2008/1	105.8	3.2	105.9	3.7	105.6	2.5	104.3	2.3	117.2	10.7	
2	106.2	3.3	106.2	3.8	106.1	2.5	104.8	2.4	117.3	10.4	
3	107.2	3.6	107.7	4.1	106.5	2.8	105.7	2.7	120.0	11.3	
I	106.4	3.4	106.6	3.9	106.1	2.6	104.9	2.4	118.2	10.8	
4	107.6	3.3	108.4	4.0	106.4	2.3	106.0	2.5	121.2	10.8	
5	108.2	3.7	109.2	4.5	106.8	2.4	106.3	2.6	125.5	13.7	
6	108.6	4.0	109.7	5.0	107.1	2.5	106.4	2.6	128.8	16.1	
II	108.1	3.6	109.1	4.5	106.8	2.4	106.2	2.6	125.2	13.6	
7	108.5	4.1	108.8	5.1	108.1	2.6	106.0	2.6	130.5	17.1	
8	108.3	3.8	108.3	4.6	108.4	2.7	106.4	2.7	126.6	14.6	
9	108.5	3.6	109.1	4.4	107.7	2.6	106.7	2.6	126.2	13.5	
III	108.4	3.8	108.7	4.7	108.1	2.7	106.4	2.6	127.8	15.1	
10	108.6	3.2	109.1	3.5	107.7	2.6	107.0	2.5	122.5	9.6	
11	108.0	2.1	108.3	1.8	107.6	2.6	107.0	2.3	116.5	0.7	
12	107.9	1.6	107.4	0.9	108.5	2.6	107.5	2.2	111.0	-3.2	
1-12	107.8	3.4	108.2	4.0	107.2	2.5	106.1	2.5	122.9	11.6	

Cene na drobno														
Leto	Živiljske potrebnščine			Osnovna inflacija			Blago			Storitve			Goriva	
	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	indeks	letni porast	indeks	letni porast	indeks	letni porast
2000	77.34	8.9	0.74	76.36	7.5	0.61	79.36	-	70.22	-	68.08	-	68.08	-
2001	83.38	8.4	0.60	82.90	8.0	0.61	85.60	7.9	77.49	10.4	77.21	13.4	77.21	13.4
2002	90.14	7.5	0.57	89.09	7.7	0.59	90.97	6.3	85.41	10.2	80.82	4.7	80.82	4.7
2003	95.58	5.6	0.41	94.16	5.6	0.36	95.51	5.0	91.50	7.1	83.56	3.4	83.56	3.4
2004	98.85	3.6	0.29	97.59	3.4	0.24	97.97	2.6	96.85	5.8	89.40	7.0	89.40	7.0
2005	100.00	2.5	0.20	100.00	1.3	0.07	100.00	2.1	100.00	3.3	100.00	11.9	100.00	11.9
2006	101.55	2.5	0.21	101.55	1.7	0.17	102.06	2.1	103.52	3.5	108.45	8.5	108.45	8.5
2007	106.39	3.6	0.43	105.07	3.5	0.37	105.29	3.2	108.45	4.8	112.10	3.4	112.10	3.4
2008	112.33	5.5	-	110.18	4.9	-	111.28	5.6	114.23	5.3	122.64	9.5	122.64	9.5
2008/1	109.69	6.4	0.79	107.28	5.0	0.70	108.76	7.0	111.55	5.1	119.62	14.3	119.62	14.3
2	109.56	6.5	0.61	108.10	6.0	0.69	108.34	6.9	111.96	5.4	115.52	11.3	115.52	11.3
3	111.00	6.9	0.58	109.16	6.2	0.60	110.26	7.0	112.49	5.9	120.25	11.8	120.25	11.8
I	110.08	6.6	2.13	108.18	5.8	2.00	109.12	7.0	112.00	5.5	118.46	12.5	118.46	12.5
4	111.82	6.5	0.52	109.92	6.2	0.55	111.23	6.4	113.01	6.0	121.24	8.7	121.24	8.7
5	113.12	6.4	0.50	110.36	5.7	0.43	113.02	6.7	113.37	5.3	126.69	10.3	126.69	10.3
6	114.15	7.0	0.62	110.66	5.4	0.39	114.12	7.6	114.25	5.3	133.69	16.1	133.69	16.1
II	113.03	6.7	1.66	110.31	5.7	1.60	112.79	6.9	113.54	5.5	127.21	11.7	127.21	11.7
7	114.13	6.9	0.53	110.20	5.1	0.23	113.12	7.7	116.13	5.5	135.81	17.5	135.81	17.5
8	113.34	6.0	0.29	110.52	4.8	0.20	111.53	6.4	116.91	5.3	129.79	14.2	129.79	14.2
9	113.34	5.5	0.10	110.91	4.5	-	112.21	5.8	115.58	5.1	127.14	13.3	127.14	13.3
III	113.60	6.2	1.33	110.54	4.7	-	112.29	6.6	116.21	5.3	130.91	15.0	130.91	15.0
10	113.34	4.9	0.09	111.39	4.1	-	112.47	4.7	115.05	5.0	123.25	9.8	123.25	9.8
11	112.55	3.1	-	111.75	4.1	-	110.86	1.9	115.24	4.8	112.93	-3.5	112.93	-3.5
12	111.87	2.1	-	112.04	3.7	-	109.43	1.3	115.58	4.3	105.73	-9.6	105.73	-9.6
IV	112.59	3.3	-	111.73	4.0	-	110.92	2.6	115.29	4.7	113.97	-1.0	113.97	-1.0
1-12	112.33	5.5	-	110.18	4.9	-	111.28	5.6	114.23	5.3	122.64	9.5	122.64	9.5

Industrijske cene												
Leto	Skupaj			Oprema			Repromaterial			Živiljske potreščine		
	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast
2000	79.3	7.6	0.80	88.8	4.6	0.36	79.1	9.1	0.96	77.6	6.7	0.86
2001	86.3	8.9	0.58	92.3	3.9	0.28	86.6	9.4	0.45	85.1	9.6	0.81
2002	90.9	5.1	0.35	94.9	2.7	0.30	89.8	3.7	0.28	91.6	7.5	0.44
2003	93.2	2.5	0.19	94.6	-0.4	-0.11	91.5	2.0	0.20	95.3	4.1	0.24
2004	97.3	4.3	0.44	97.0	2.5	0.35	96.8	5.9	0.60	98.0	2.9	0.26
2005	100.0	2.7	0.12	100.0	3.1	0.04	100.0	3.2	0.13	100.0	2.0	0.12
2006	102.4	2.3	0.25	100.1	0.2	0.08	103.5	3.5	0.37	101.5	1.5	0.12
2007	107.8	5.4	0.52	101.4	1.3	0.09	111.9	8.4	0.73	104.4	2.8	0.37
2008	113.9	5.7	0.40	105.1	3.5	-	119.3	6.6	-	110.9	5.5	-
2008/1	111.0	6.5	0.45	102.4	0.9	0.15	115.2	8.6	0.30	108.2	5.3	0.83
2	112.4	5.6	0.53	102.2	1.2	0.07	117.7	6.5	0.50	108.8	5.7	0.72
3	113.0	5.7	0.54	103.4	2.0	0.35	118.0	6.5	0.48	109.4	5.8	0.63
I	112.1	5.9	1.40	102.6	1.4	0.38	117.0	7.2	1.17	108.8	5.6	2.23
4	113.7	6.1	0.59	104.4	2.9	0.53	119.0	6.9	0.55	109.7	6.2	0.55
5	114.2	6.3	0.61	104.1	3.0	0.53	119.6	7.0	0.61	110.1	6.4	0.53
6	114.8	6.5	0.61	105.3	4.3	0.67	120.4	7.3	0.69	110.3	6.1	0.42
II	114.2	6.4	1.75	104.6	3.3	1.41	119.7	7.0	1.72	110.0	6.4	1.69
7	115.3	6.9	0.63	106.2	4.5	0.77	121.0	7.8	0.73	110.3	6.3	0.36
8	115.3	7.0	0.56	106.5	5.0	0.69	120.9	7.8	0.67	110.5	6.4	0.32
9	115.2	5.7	0.31	107.2	5.6	-	120.4	6.0	-	110.7	5.3	-
III	115.3	6.7	-	106.6	5.0	-	120.8	7.3	-	110.5	6.0	-
10	114.8	4.8	0.24	106.9	4.7	-	119.5	4.6	-	111.2	5.1	-
11	114.1	3.6	-0.05	106.7	4.7	-	118.0	3.2	-	111.2	3.9	-
12	113.6	3.1	-0.17	105.7	3.7	-	117.2	2.5	-	111.0	3.6	-
IV	114.3	3.8	-	106.4	4.4	-	119.7	4.6	-	111.1	4.2	-
1-12	113.9	5.7	-	105.1	3.5	-	119.3	6.6	-	110.9	5.5	-

Leto	Skupaj bruto				Skupaj neto				Število plačanih ur				BTO plača za plačano uro	
	€	letni porast	mesečna rast	€	letni porast	mesečna rast	€	letni porast	število	letni porast	mesečna rast	€	letni porast	mesečna rast
2000	790.29	10.6	0.97	497.20	10.5	0.94	173	0.0	173	0.0	-0.08	4.57	10.8	1.06
2001	884.65	11.9	0.77	555.55	11.7	0.77	173	0.0	173	0.0	-0.04	5.11	11.9	0.80
2002	970.94	9.8	0.77	609.59	9.7	0.78	173	0.0	173	0.0	0.01	5.62	10.0	0.76
2003	1044.11	7.5	0.51	655.38	7.5	0.51	172	-0.6	172	-0.6	0.02	6.06	7.9	0.52
2004	1103.33	5.7	0.48	692.98	5.7	0.51	172	0.0	172	0.0	-0.03	6.41	5.7	0.50
2005	1156.88	4.9	0.38	735.63	6.2	0.44	170	-1.2	170	-1.2	-0.12	6.82	6.4	0.51
2006	1212.41	4.8	0.38	773.19	5.1	0.44	170	0.0	170	0.0	-0.05	7.14	3.2	-0.16
2007	1284.20	5.9	0.53	834.17	7.9	0.64	170	0.0	170	0.0	-0.02	7.55	5.7	0.54
2007/10	1303.92	6.6	0.58	846.38	8.9	0.57	176	2.3	176	2.3	0.83	7.39	3.8	-0.35
11	1491.65	7.1	1.33	945.34	8.8	1.06	171	0.0	171	0.0	-0.04	8.73	7.3	1.34
12	1342.80	6.5	0.18	870.70	6.3	-0.02	166	-0.6	166	-0.6	-0.89	8.07	6.7	1.01
IV	1379.46	6.7	1.69	887.47	8.0	1.51	171	0.6	171	0.6	-0.40	8.06	6.1	1.83
2008/1	1326.19	6.1	0.77	864.43	6.0	0.52	-	-	-	-	-	7.53	6.1	0.05
2	1325.73	9.3	1.09	864.50	9.0	0.86	-	-	-	-	-	7.99	5.9	0.39
3	1352.87	8.0	0.80	878.73	7.8	0.69	-	-	-	-	-	8.14	11.5	1.93
I	1334.93	7.8	2.38	869.22	7.6	1.70	-	-	-	-	-	7.89	7.8	2.07
4	1354.42	9.5	1.06	879.19	8.8	0.96	-	-	-	-	-	7.93	6.4	0.23
5	1360.20	7.6	0.70	882.94	7.4	0.68	-	-	-	-	-	7.93	10.9	1.08
6	1364.53	8.8	0.71	883.58	8.1	0.70	-	-	-	-	-	8.20	9.0	1.35
II	1359.72	8.6	2.70	881.90	8.1	2.43	-	-	-	-	-	8.02	8.8	2.80
7	1372.46	8.7	0.82	890.24	8.2	0.84	-	-	-	-	-	7.77	5.6	-0.20
8	1405.00	9.8	0.75	909.12	9.1	-	-	-	-	-	-	8.48	17.2	-
9	1400.21	11.2	0.77	905.13	10.3	-	-	-	-	-	-	8.20	5.1	-
III	1392.56	9.9	-	901.50	9.2	-	-	-	-	-	-	8.15	9.2	-
10	1424.08	9.2	0.68	917.64	8.4	-	-	-	-	-	-	8.08	9.3	-
11	1550.29	3.9	-0.18	981.58	3.8	-	-	-	-	-	-	9.73	11.5	-
1-11	1385.09	8.4	-	896.10	7.9	-	-	-	-	-	-	8.18	9.8	-

Prihodki javnega sektorja												
Leto	Skupaj			Neposredni davki in ostali prihodki			DDV in trošarine			Carine		
	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast
2001	8209.60	11.5	1.07	5518.91	14.1	0.95	2566.99	8.3	1.62	123.71	-22.3	-1.64
2002	9179.63	11.8	0.86	6056.97	9.7	0.75	2966.67	15.6	1.03	130.95	5.9	1.39
2003	10089.55	9.9	0.74	6777.88	11.9	0.89	3167.07	6.8	0.78	144.60	10.4	0.94
2004	10780.90	6.8	0.55	7347.22	8.4	0.74	3365.61	6.3	0.53	80.70	-44.2	-20.57
2005	11498.58	6.7	0.62	7767.63	5.7	0.43	3691.28	9.7	1.08	39.67	-50.9	10.55
2006	12395.09	7.8	0.48	8461.10	8.9	0.45	3882.81	5.2	0.60	51.06	28.7	2.80
2007	13421.12	8.3	0.99	8992.07	6.3	0.88	4312.16	11.1	1.09	116.89	128.9	7.95
2008	14682.00	9.4		9958.52	10.7		4604.16	6.8		120.09	2.77	
2008/1	1142.09	6.5	-0.56	717.37	9.4	0.17	418.38	1.8	-1.49	6.35	16.2	-13.77
2	1059.46	14.3	0.55	722.52	10.6	0.72	327.62	22.8	0.60	9.32	47.7	-5.46
3	1104.94	10.0	0.45	771.94	12.5	1.13	323.08	4.8	-0.63	9.91	2.1	-11.37
I	3306.49	10.1		2211.82	10.8		1069.08	8.4		25.58	19.1	
4	1426.26	12.3	1.84	1032.78	8.9	0.37	381.20	22.0	7.85	12.28	41.4	-1.60
5	1249.50	8.4	0.31	859.46	8.9	0.88	379.52	7.7	-0.64	10.52	-4.6	-2.84
6	1216.95	29.5	2.52	831.73	24.6	3.01	374.31	43.4	1.50	10.90	1.4	4.04
II	3892.71	15.8		2723.97	13.2		1135.03	22.6		33.71	10.6	
7	1307.58	13.4	2.61	846.07	25.3	3.11	451.75	-3.2	1.63	9.76	-15.5	5.22
8	1119.16	-2.9	-1.49	788.41	3.8	0.27	319.25	-16.8	-5.33	11.50	19.3	14.47
9	1214.19	22.8	2.55	801.38	10.5	0.58	403.11	60.4	7.64	9.70	-19.4	5.39
III	3640.93	10.5		2435.86	12.8		1174.11	6.6		30.96	-6.8	
10	1300.18	3.9	0.9	814.03	9.5	0.6	475.93	-4.3	1.3	10.23	-1.9	-
11	1194.45	-2.2	-2.4	834.6	7.6	-0.4	350.15	-19.7	-6.1	9.69	6.4	-
12	1348.01	4.6	-1.3	938.23	2.9	-1.6	399.85	9.6	-1.1	9.93	-18.6	-
IV	3842.64	2.2	-	2586.86	6.4	-	1225.94	-5.6	-	29.84	-5.9	-
2009/1	1150.08	0.7	-2.2	768.43	7.1	-0.7	375.33	-10.3	-5.1	6.33	-0.3	-

Prispevki za socialno varnost

Leto	Skupno			Zdravstveno zavarovanje			Pokojninsko zavarovanje			Zaposlovanje		
	letni porast	mio. €	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast
2000	11.2	2796.62	0.99	1091.29	11.9	1.04	1691.73	10.7	0.95	13.59	10.7	1.37
2001	13.7	3180.60	0.94	1241.73	13.8	0.98	1923.28	13.7	0.91	15.59	14.7	0.97
2002	10.4	3509.84	0.75	1390.79	12.0	0.82	2101.89	9.3	0.71	17.16	10.1	0.76
2003	8.5	3806.48	0.62	1513.32	8.8	0.68	2274.62	8.2	0.59	18.54	8.0	0.56
2004	7.1	4076.46	0.63	1620.14	7.1	0.61	2436.45	7.1	0.64	19.87	7.1	0.73
2005	6.7	4350.95	0.47	1743.20	7.6	0.42	2586.66	6.2	0.50	21.10	6.2	0.42
2006	5.5	4588.90	0.50	1822.72	4.6	0.56	2743.76	6.1	0.47	22.43	6.3	0.28
2007	8.4	4972.19	0.79	1968.62	8.0	0.76	2979.11	8.6	0.81	24.45	9.0	0.95
2008	10.5	5496.22	0.21	2169.86	10.2	- 0.45	3300.94	10.8		27.12	10.9	
2008/1	9.9	426.03	0.21	168.53	8.9		255.25	10.7	0.65	2.25	- 5.3	2.51
2	10.8	433.51	1.21	172.48	10.3	1.18	258.82	11.6	1.22	2.21	- 24.6	2.08
3	11.2	440.96	1.18	174.04	10.7	1.07	264.72	11.4	1.24	2.20	25.6	2.73
I	10.7	1300.50	2.37	515.05	10.0	1.78	778.79	11.3	2.76	6.66	- 5.7	7.19
4	12.1	450.86	1.17	177.12	10.8	1.06	271.84	12.6	1.28	1.89	125.9	- 2.93
5	11.2	447.89	1.11	176.63	10.7	1.05	269.00	11.5	1.13	2.26	15.5	1.96
6	9.8	452.07	0.88	177.75	9.3	0.85	273.79	10.9	0.89	2.20	9.5	1.43
II	11.0	1350.82	3.43	531.51	10.3	3.17	814.64	11.6	3.60	6.35	32.2	1.26
7	11.6	456.85	0.92	179.00	10.8	0.88	275.62	12.0	0.94	2.24	13.2	1.01
8	9.5	447.52	0.65	176.55	9.2	0.69	268.75	9.7	0.61	2.21	10.8	1.41
9	12.5	464.58	0.82	182.21	11.5	0.78	280.07	13.2	0.84	2.30	15.2	1.50
III	11.2	1368.95	2.57	537.76	10.5	2.51	824.44	11.6	2.58	6.76	13.0	4.01
10	12.3	467.24	-	183.4	11.7	-	281.41	12.7	-	2.42	17.4	-
11	10.9	480.63	-	196.63	13	-	281.65	9.5	-	2.35	13	-
12	5.7	528.09	-	205.51	6.3	-	320	5.3	-	2.57	4.1	-
IV	9.4	1475.95	-	585.54	10.1	-	883.07	8.9	-	7.35	11	-
2009/1	9.9	468.03		185.13	9.8		280.55	9.9		2.35	4.5	

Kreditni in depoziti													
Kreditni podjetjem				Kreditni prebivalstvu				Depoziti podjetij				Depoziti prebivalstva	
Leto	V mio. €	letni porast	mesečna rast	V mio. €	letni porast	mesečna rast	V mio. €	letni porast	mesečna rast	V mio. €	letni porast	mesečna rast	mesečna rast
1999	2596	13.4	0.87	1388	37.5	2.98	2088	6.3	0.14	5231	13.3	0.81	0.81
2000	3441	18.1	1.35	1779	14.6	0.23	2132	2.1	0.28	5933	13.4	1.25	1.25
2001	4497	16.6	1.36	2059	3.2	0.24	2308	8.3	0.80	7055	18.9	1.75	1.75
2002	5412	11.0	0.54	2317	3.7	0.33	2605	12.9	0.88	8528	20.9	1.02	1.02
2003	6371	10.3	1.20	2602	5.2	0.56	2707	3.9	0.19	9184	7.7	0.57	0.57
2004	7788	17.1	1.36	3111	14.5	1.52	2816	4.0	0.55	9605	4.6	0.41	0.41
2005	9599	22.5	1.73	3873	23.7	1.90	3085	9.6	1.00	10316	7.4	0.57	0.57
2006	11784	22.8	1.80	4871	25.8	1.95	3299	6.9	0.16	10940	6.0	0.54	0.54
2007	15292	29.8	2.60	6117	25.6	2.01	3647	10.5	1.00	12003	9.7	0.84	0.84
2008	19438	28.0	-	7443	22.4	-	3735	2.4	-	13237	10.3	-	-
2008/1	17897	35.4	2.25	6918	27.5	1.98	3849	11.0	0.84	12668	9.9	0.50	0.50
2	18100	34.6	1.89	7009	27.7	2.10	3678	7.9	0.06	12769	9.6	0.57	0.57
3	18316	33.1	1.49	7133	26.6	1.88	3669	1.9	-0.40	12929	10.9	0.86	0.86
I	18104	34.4	6.72	7020	27.2	6.38	3732	6.8	0.99	12789	10.1	1.53	1.53
4	18718	31.9	1.38	7235	25.9	1.60	3667	4.9	-0.23	13029	11.7	1.09	1.09
5	18990	29.1	1.36	7318	24.2	1.31	3635	2.0	-0.35	13215	11.5	1.11	1.11
6	19444	28.8	1.56	7409	23.2	1.16	3747	4.5	-0.09	13325	10.4	0.98	0.98
II	19051	29.9	4.47	7321	24.4	4.83	3683	3.7	-0.85	13190	11.2	2.99	2.99
7	19782	26.8	1.66	7521	22.2	1.07	3810	2.6	-0.10	13283	8.7	0.77	0.77
8	20006	24.6	-	7603	20.2	-	3668	-4.4	-	13393	9.4	-	-
9	20296	24.5	-	7705	19.1	-	3898	3.5	-	13541	10.1	-	-
III	20028	25.3	-	7610	20.5	-	3792	0.5	-	13406	9.4	-	-
10	20577	23.9	-	7857	18.9	-	3753	-2.2	-	13399	9.1	-	-
11	20541	20.1	-	7785	14.0	-	3658	-1.4	-	13556	13.0	-	-
12	20601	18.3	-	7829	14.8	-	3800	0.7	-	13737	9.2	-	-
IV	20573	20.7	-	7823	15.8	-	3737	-1.0	-	13564	10.4	-	-
1-12	19438	28.0	-	7443	22.4	-	3735	2.4	-	13237	10.3	-	-

